

Buda FehérFekete

A CISZTERCI DIÁKSZÖVETSÉG BUDAI OSZTÁLYÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

2010. DECEMBER

KARÁCSONY

XVII. ÉVFOLYAM

3. SZÁM

Előző számunk –úgy is lehetne mondani– zirci szám volt, ezt kiegészítendő szóljon most a hivatalos verzió

A ZIRCI APÁTSÁG 20 ÉVE

1990–2010

I. rész

H e r v a y L e v e n t e atya kezdettől jelen van a zirci monostorban.

Jelen írásában a történész hitelességével írta meg az újraéledő Zirc történetét.

A rájuk váró munka gondolatmenetét így csoportosítja:

- I. A közösség*
- II. Az épület és a megélhetés*
- III. A lelkipásztori szolgálat (plébánia)*
- IV. A város családjai, iskolái, ifjúsága*
- V. A város élete, elöljárói, egyesületei*

„Előzmények

Mínt hogy immár húsz év óta újra „dobog a Bakony szíve”, a zirci apátság, időszerű, hogy összefoglaljuk e két évtized történetét.

1950 első felében a ciszterciék a zirci apátságban, valamint 1948-ig az öt gimnáziumunkkal egybekötött rendházunkban (*Eger, Székesfehérvár, Pécs, Baja, Buda, Pest*) laktak. Június 8/9-én éjfélkor azonban Szentgotthárd, Pécs és Baja rendházakból *Kunszentmártonba* deportálták a rendtagokat. Jún. 18/19-én a székesfehérvári rendházra és a pesti Bernardiumra került sor. A rendtagokat Pásztóra és Előszállásra deportálták. Az egi és budai rendházat deportálás nélkül kellett átadni ugyanazon év első felében. Szeptember 7-én állami rendelet betiltotta a szerzetesrendek működését.

Ugyanakkor engedélyezte 8 egyházi középiskola működését bencés, piarista, ferences és Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek rendi tanárokkal. A deportált szerzeteseknek szállás, ellátás biztosítása nélkül távozniuk kellett deportálási helyükről. A szétszórtság és elnyomás egy híján 40 évig tartott.

1975. A zirci apátság második újjászületésének két bevezető eseménye volt. Kádár Gábor László, aki 1945-ben lépett a rendbe, néhány hónappal a szerzetesrendek feloszlata előtt tett fogadalmat és szentelték pappá, 1950-1965 Felsőtárkányban és Bélapátfalvában volt káplán, később az egri érsek titkára lett. 1975 január 10-től veszprémi püspök állami jóváhagyással *Liska Szilveszter* balatonbozsoki plébánost ciszterci fogadalmas szerzetest áthelyezte Zirc plébánosának. Így Zirc 24 év után ismét ciszterci plébánost kapott.

1987. A második fontos lépés volt, hogy a szentszék 1987 március 10-én *Kerekes Károlyt* a Zirci Kongregáció prézes apátjává nevezte ki. Az állami hatóságok kérték, hogy avatása ne itthon történjen, mert feltűnést kelthetne. Károly apátot 1987 július 14-én a tiroli stamsi ciszterci apátságban *Zakar Polikárp*, a Ciszterci Rend generális apátja, zirci apáttá, a Ciszterci Rend prézes apátjává benedíkalta.

1989-ben, a rendszerváltás elő évében március hó folyamán *Takács Nándor* székesfehérvári (karmelita) segédpüspök állami engedéllyel a püspöki kar megbízásából összehívta Bp.-re a központi szemináriumba a szerzetesrendek megbízott elöljáróit és kijelentette, hogy az 1950. szept. 7-i állami rendelet érvényét veszítette: a szerzetesrendek összegyűlhetnek és megkezdhetik közösségi életüket, ahogy tudják, mert épület, anyagi támogatás nincsen. 1989. szept. az állam törvényesen megerősítette a szerzetesrendek szabad működését. 1989. szept. 22-én a Művelődési Minisztérium a Ciszterci Rend Zirci Kongregációját mint jogi személyt nyilvántartásba vette a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1989. évi 17. törvényerejű rendeletének előírása szerint. Ennek alapján már 1989 szeptemberében *Bán Elizeus* atya vezetésével a zirci apátság egykori előszállási (Fejér megye) birtokán Nagyvenyimben álló emeletes gazdasági épületében négy novicius készült a ciszterci életre. Később közülük egy, *Molnár Attila* az egri egyházmegye papja lett, három pedig visszatért a világi életbe.

A zirci apátság épületének legnagyobb részét ekkor a zirci Szakképző Középiszkola és annak diákotthona foglalta el. A teljes apátsági épület az iskola címére volt a telekkönyvben bejegyezve és ezért a nagy épület számos helységét bérbe adta különféle intézményeknek vagy lakóknak.

1989 őszén *Glatz Ferenc* művelődési miniszter utasítást adott a zirci szakképző iskolának, hogy a ciszterciek részére egy lakrészt négy lakószobával szabadítson fel. Ezek a nyugati szárnyon a Reguly könyvtár kisterme és

barokk terme alatt, az első emeleten a jelenlegi 145-51 szobaszámmal ellátott helyiségek. Felújításra szorultak és ezért csak 1990 januárjában lehetett beköltözni. A tatarozásról Szilveszter atya gondoskodott. A szobákat csak a templom melletti kórus-lépcsőn lehetett megközelíteni.

A Zirci Apátság második újjáéledése

A zirci apátságban csaknem teljes 40 évi szünet után 1990 januárjában kezdődött a közös szerzetesi élet. Kerekes Károly apátúr rendelkezése és egyeztetés után sorban megérkezett *Hervay Levente* (jan. 19.), *Sulyok Ignác* (jan. 22.) és *Szabó Vilmos* (jan. 30.) atya. Február 2-án Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén Kerekes Károly megáldotta a kis közösség lakrészét és ezt a napot jelölték meg az újrakezdés napjának.

Károly apáturat sok szál kötötte Budapesthez, ezért csaknem élete végéig, 2008 novemberéig († 2009. jún. 13) megmaradt Budán a Bartók Béla úti lakásában, a Szent Imre Kollégium egykori épületében (Budapest XI. Bartók Béla út 19).

1990-ben, amikor januárban Zircen újrakezdődött a közös szerzetesi élet, pontosan 50 zirci fogadalmas élt Magyarországon. Negyven év nagyon sok egy ember életében. A rendtagok életkörülményei és életvitele annyira különböző volt és az idő is igen eljárt felettük, hiszen már a legfiatalabb, *Égi Konrád* is betöltötte 54. életévét, érthető tehát, hogy alig vállalkoztak közösségi szerzeteséletre.

Sulyok Ignác atya, Székesfehérvár szülötte a rendtagok szétszórtságának 40 évét 1950-től 1990-ig szülővárosában töltötte. 79 éves korában vállalta fel, mint perjel a kis zirci közösség vezetését és irányítását. A napi szentmise és zsolozsma lett ismét a napirend tengelye és súlypontja. Az imaórákat május 17-től az első emeleti oratoriumban tartották és először *Farkasfalvi Dénes* Bécsben gondosan kinyomtatott magyar nyelvű zsolozsmáskönyvét használták, majd 1990 végén Az imaórák liturgiája I. kötetével kezdték az adventet. Szilveszter atya továbbra is nagy buzgósággal végezte plébániai munkáját és a hitoktatást, a közösség zsolozsmáján és étkezésén azonban nem vett részt. Kitartott a latin nyelvű ciszterci Breviárium használatában.

Az év utolsó napján elhatározták, hogy ezután minden Magyarországon élő rendi testvért névnapjuk alkalmával közös lapon köszönteni fognak és megemlékeznek róluk a szentmise könyörgéseiben. Június 25-28-án részt

vettek leányfalusi házban rendünk tagjainak tartott lelkigyakorlaton, amelyet *Placid és Rókus* dallasi atyák vezettek.

1991 váratlan, szomorú eseménye volt, hogy június 10-én hétfőn kora reggel Szilveszter atyát agyvérzéssel eszméletlenül találták szobája padlóján. Ehhez valószínűleg hozzájárult mértéktelen feketekávé fogyasztása és az aggodalom, hogy más plébániára fogják helyezni. A mentők Veszprémbe vitték, de már nem tudtak rajta segíteni. Többé nem tért magához. A zirci plébániát ideiglenesen *Jani Domonkos* atya vezette, aki 31 éven át Veszprém közelében Nemesvamos lelkipásztora volt. Zirc után a szomszédos Borzavár és Porva plébánosa lett. Július 6-án Kerekes apátúr rendelkezése alapján *Lázár Kelemen* vette át a zirci plébániát. Ő 43 évet szolgált a győri egyházmegyében, utoljára 12 évet Vitnyéden. Aug. 22-én növekedett a kis zirci konvent, *Horváth Mihály* jött a győri egyházmegyéből, ő 1969-1984 Császár, majd Fertőd plébánosa volt. A rendtagok évi lelkigyakorlatát június végén Farkasfalvy Dénes dallasi apát vezette.

A szétszórt rendtársak találkozásán elsősorban az évente rendszeresen megtartott rendi lelkigyakorlatok adtak alkalmat. Amíg az apátságban az elhelyezés nem volt lehetséges 1990-ben Leányfalun a lelkigyakorlatos házban, 1991-ben Egerben, 1992-1994-ben Pécssett gyűltek össze a rendtársak. 1995-től azután minden évben a Zirci Apátság tudta fogadni a rendtársakat. A lelki gyakorlatokat 1990-1994-ben rendtársak, azután a következő meghívott előadók vezették:

1995 *Békés Gellért OSB*

1996 *Katona István váci segédpüspök*

1997 *Nemeshegyi Péter SJ*

1998 *Sulyok Elemér OSB*

1999 *Barsi Balázs OFM*

2000 *Jelenits István OSP*

2001 *Farkas István OSP*

2002 *Werner József SVD*

2003 *Béky Gellért SJ*

2004 *Böjte Csaba OFM*

2005 *Gárdonyi Máté teol. tan.*

2006 *Kállay Emil OSP*

2007 *Olafson Placid OSB*

2008 *Seregély István ny. érsek*

2009 *Barna Máté OP tart. főnök.*

Rendtagok egy része tanév folyamán az iskolákban volt elfoglalva, így csak a nyári vakáció ideje maradt alkalmas lelkigyakorlatra. A „zirci” ciszterci-ek már régóta augusztus 21-én ünnepelték szent Bernátot, és 1982-től ezt Zircen ismét megtartották, az ezt megelőző napok mutatkoztak legalkalmasabbnak az évi lelki gyakorlat megrendezésére, sőt többször Zirci Apátság évi káptalanjának (közgyűlésének) megtartására is.

Egy harmadik, de rövidebb találkozásokra adott alkalmat az elhunyt rendtagok temetése a zirci temető sírkertjében. A rendtagok túlnyomó része itt talált nyughelyet. 1990 és 2010 között több alkalommal gyűltek össze a rendtagok rendi testvérük temetésére.

1991 közepén (aug. 22) *Horváth Mihály* atya, aki a szétszórátás negyven éve alatt a győri egyházmegyében, utoljára Süttörön szolgált, mint nyugdíjas a zirci apátságba költözött.

A zirci közösség (konvent) erősödését jelentette a növendékek átköltözése Nagyvenyimről Zircre. Nagyvenyimben Bán Elizeus novíciusmester vezetésével 1989 őszén megkezdte négy fiatal a noviciátust és a következő három évben jelentkezett még három, négy majd öt ifjú, de csak négy tartott ki az örök fogadalomig, és máig: *Tóth Zsolt Ipoly, Primász Gábor Róbert, Dékány Árpád Szixtus* és *Tölgyesi Csaba Alberik*. Tóth Zsolt Ipoly, Primász Gábor Róbert és Dékány Árpád Szixtus 1994-ig Rómában tanultak teológiát. 1993. október 15-én két klerikus (az egyik *Tölgyesi Alberik*) és két novícius (az egyik *Huszár Lőrinc*) Nagyvenyimből Zircre költözhetett, és ott folytatták teológiai tanulmányaikat. Egy évig (1993/94) Sulyok Ignác perjel viselte a növendékek gondját, mert Elizeus atyának egy évig még Nagyvenyim plébániáját kellett vezetni. A Szent Bernát Hittudományi Főiskola már Nagyvenyimben is működött, most átkerült Zircre.

1994-1996 Nagy változások történtek ezekben az években. 1994-ben *Hardy Gilbert* atya Dallas-ból véglegesen átköltözött Zircre. Június 23-án Pécssett tartott rendi lelkigyakorlat utáni káptalanon a Zirchez tartozó atyák egyhangúlag átvették a Zirci konvent kötelékébe. Ő lett a Zirci Szent Bernát Hittudományi Főiskola rektora 2000. febr. 11-ben bekövetkezett haláláig. Július 1-én *Lékai Jusztin* atya, miután befejezte Egerben az érsekség Szent János Továbbképző Intézetének építkezését Zircre költözött és átvette Levente atyától a házgondnokságot és a gazdasági ügyeket. (Levente atya „belső” házgondnok maradt.)

1996-ban március 15-én az apátválasztási káptalanon Zircen nagy többség Zakar Polikárpot választotta zirci apátnak. Az ő római generális apáti szolgálata (kétszer öt év) 1995 szeptemberében ugyanis lejárt. Ezzel ő lett a rend Zirci Kongregációjának prézes apátja. (A Zirci Kongregációhoz tartozik Dallas Texasban és Kismaros apátság is!). Ő viselte ezután a főiskola igazgatói tisztségét is.”
(Folytatjuk)

(Lapzártakor érkezett Hervay atyától Zirc megújulásának II. része)

A ZIRCI APÁTSÁG 20 éve 1990-2010 II. rész

Lékai Jusztin rendtársunk 1971-től Egerben mint érseki jegyző majd titkár majd a papnevelő intézet gondnoka igen eredményes munkát végzett. Utolsó nagy műve volt Egerben az Érseki Papnevelő Intézet szomszédságában a Szent János Lelkigyakorlatos Ház megtervezése és kivitelezésének irányítása. Amikor ezt befejezte 1994 június végén érseki jóváhagyással, Kerekes Károly Zirci Apát felkérésére Zircre költözött és átvette a házgondnokságot. Hamarosan megkezdte az apátsági épület és templom felújításának szervezését és irányítását. Ezt a munkát mint az apátság gazdasági vezetője és gondnoka 14 éven át nagy hozzáértéssel és odaadással egészen 2009-ben bekövetkezett haláláig folytatta.

Az apátság épületegyüttesének egy-egy részét a Rend csak lépésről lépésre, hét különböző időpontban vehette át. Ez igen megnehezítette a felújítást és az egységes közművesítést. 1995-ben kezdődött az apátsági templom, a pápai határozattal 1982-ben *bazilica minor* rangra emelt apátsági templom teljes belső felújítása, amelynek folyamán Felhősi István és felesége Grál Éva és restaurátor társaik 1996-tól 2005-ig nagyszerűen helyreállították eredeti belső szépségét.

A csaknem kétszáz éves apátsági arborétum (angolkert) egy kisebb részét, amely az apátság épület délkeleti részével szomszédos a rend visszaigényelte és visszakapta, hogy legyen az apátságnak egy csendes zöld területe.

2004. július 31-i hatállyal megszűnt az apátságban működő Szent Bernát Hittudományi Főiskola. A novíciusok egy éves képzése természetesen ezután is az apátságban folyik. Az ideiglenes fogadalmas növendékek a veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolát látogatják. Az 1990. évi újrakezdés óta 2010-ig, tehát húsz év alatt 13 fiatal tartott ki a szerzetesi hivatásban, ünnepélyes örök fogadalmat tett és áldozópapi szentelésben részesült.

Az 1990. évi újrakezdés óta a zirci konventhez tartozó 9 testvérünket szólította magához az Úr. Jelenleg 5 idős, 5 fiatal örökfogadalmas, 2 ideiglenes fogadalmas és 1 novícius képezi a zirci konventet. A legfiatalabb idős 81 éves a legidősebb fiatal 42 éves. A különbség egy hűján negyven év.

A 2005. év nagy eseménye volt a „nagykvadrum”, vagyis az apátság béli négyszögében a négyszintes keleti szárny és a földszintes déli szárny felújítása és kiképzése idősek otthonának. Az év decemberében mintegy 50 idős világi beköltözhetett új kellemes otthonába. A jól felszerelt konyha az épület legalsó szintjén mind az otthon mind a szerzeteskonvent étkezését biztosítja.

Az apátság épületének délnyugati sarkában az I. emeleten, az egykori apáti lakosztály helyén maradhatott a Bakonyi Természettudományi Múzeum értékes tárlata. Az apátság díszesen kiképzett könyvtár termei és állománya csaknem érintetlenül átvészelte a nehéz évtizedeket és a helyén maradhatott. Tulajdonjogát az apátság visszakapta, de kezelését továbbra is az Országos Széchényi Könyvtár irányítja.

Amikor a tíz kilométerre keletre fekvő Dudar határában megindult a szénbányászat, az ország minden részéből költöztek munkás családok a Bakony közepébe. A kedvezőbb infrastruktúrával rendelkező Zircen is építettek a bányászoknak emeletes lakóházat. Az 1984-ben városi rangra emelt Zirc lélekszáma csaknem megkétszereződött és megközelítette a 8000-t. A régi lakosság és az új telepések elkülönülése az utolsó két évtizedben feloldódott.

A szénbányát 1995-ben bezárták, ami több évre megnövelte a zirci munkanélküliek számát.

Az apátság és az apátsághoz kapcsolódó Római Katolikus Egyházközség vallási, erkölcsi, betegellátási és jótékonyági téren törekszik szolgálni a város lakosságát. Ezen a téren még sok a tennivaló. A tanuló ifjúság a hitoktatáson mégcsak kis létszámmal vesz részt. A vasárnapi szentmisén – jóllehet erre minden vasár- és ünnepnapon a bazilikán kívül még két-három helyen 7–8 alkalommal a katolikus lakosság 6-9 %-a vesz részt. A tanulók hitoktatása is erősítésre vár. A Karitás szervezet az ínségesek körében végez jó munkát.

Számos társadalmi és ifjúsági egyesület gazdagítja a lakosság életét, de itt is megfigyelhető az országos jelenség, hogy a közösségi kezdeményezésekre – sport, ének, zene turisztika – csak az ifjúság és a felnőttek mintegy 6–9 %-a vesz részt. Egyre növekvő idegenforgalom jó lehetőség lenne az apátsági templomot felkereső turisták misszionálására.

Rendkívüli híradás Zircről

Sajtótájékoztatót tartott a Zirci Apátság (*Magyar Kurír*):

Apátsági látogatóközpont épül Zircen

Nagyszabású fejlesztéshez nyert uniós pályázati támogatást a Közép-dunántúli Operatív Program keretében a Zirci Ciszterci Apátság Zirc városával konzorciumban, melynek révén kultúrtörténeti, lelkeségi és turisztikai szempontokat is megvalósító látogatóbarát központot alakítanak ki a monostor területén, kiállítóterekkel, oktató kabinettel, turisztikai információs központtal – tájékoztatták a sajtó képviselőit november 24-én az apátságban.

Bán Zoltán Elizeus zirci perjel köszöntője után a fejlesztési projekt részleteit Bérczi Bernát ciszterci szerzetes ismertette: az év elején az önkormányzattal együtt benyújtott és októberben elbírált pályázat eredményeképpen a fejlesztési munkálatok összköltségéhez (704 millió forinthez) *593 millió támogatást nyertek el*, amit saját erőből egészítenek majd ki, s a látogatóközpont megvalósítását 2012-re tűzték ki – hangzott el a sajtótájékoztatón.

Fontos cél, hogy a zirci Ciszterci Apátság a XXI. század embere számára is a „nyugalom szigete” legyen, a látogató mind vizuálisan, mind atmoszférája szempontjából olyan világba érkezzen, amely eltér a hétköznapi megszokottól, és a kulturált pihenést, ismeretszerzést, valamint a szabadidő minőségi eltöltését szolgálja – fogalmazott Bérczi Bernát. Így a látogatóbarát ciszterci központ magában foglalja majd tematikus útvonalszerűen az épületegyüttesben található jogilag önálló kulturális intézményeket is, mint a Bakonyi Természettudományi Múzeum, a Reguly Műemlékkönyvtár, valamint kapcsolódnak a programhoz a

középkori apátság közelmúltban feltárt keleti szárnyának romjai s az apátsági templom, a kolostorkert és díszudvara is.

Régi gondolat, terv, vágy válik valóra azzal a kiállítás-együttessel, amelyben összefoglalóan szeretnék majd bemutatni mindazt a kulturális értéket, amelyet a magyarság, a kereszténység történetében a nyolcszáz éves zirci apátság képviselt és képvisel máig – mondta Bérczi Bernát, aki kiemelte, hogy a kialakítandó kiállítási tereken be szeretnék mutatni a rend és az apátság történetét (az 1182. évi alapítástól napjainkig), az ország határain túl terjedő kapcsolatait és az oktatásban töltött szerepét is, illetve a ciszterciekhez kapcsolódó egyházművészeti, lelkiségi értékeket is reprezentálják majd. A kiállítási termekben modern installációkkal találkoznak majd a látogatók, és digitális érintőképernyős módszerrel plusz információkkal bővíthetik ismereteiket.

Mivel az apátsági épületegyüttesen az 1920-as, 1930-as évekbeli felújítás óta nem történt külső állagbeli átfogó renoválás, az időjárás viszonyok által megrongálódott homlokzati, szerkezeti elemek felújítására is sor kerül a projektben a díszkövek restaurálásával egyetemben. A fejlesztés keretében az apátság díszkivilágítást kap, ajándékboltjában pedig az apátsági ajándéktárgyak mellett a környéken előállított „Bakonyicum” termékei is kaphatók lesznek.

Az elnyert támogatásból a város az apátsághoz kapcsolódó főtéren végez majd felújítási munkálatokat – mondta el Ottó Péter polgármester. Sétautakat és új parkolókat építenek ki, parkosítanak, padokat helyeznek ki a megpihenni vágyóknak. Örömmel társultak a pályázathoz –mondta el a város első embere –, hiszen az apátság kezdettől meghatározta a település szellemiségét, s meghatározza azt ma is, s a történelem is bizonyítja, hogy Zirc akkor tudott igazán fejlődni, amikor összefogott a várost alapító szerzetesközösséggel.

A tervek és az elképzelések nyilvánosságra kerülése után részletes tájékoztatást fogunk adni tagjainknak.

CISZTERCI DIÁKOK RÉGEN ÉS MOST

DALLASI HÍRADÓ

*Boldogult emlékezetű diáktársunk, **Susits Tamás** Diákszövetségünk legaktívabb tagja volt, nála az emlékek megőrzése, felidézése csak eszköz volt arra, hogy a ciszterci oktatás újból virágzásba boruljon, mert hogy felkészült, és istenfélő értelmiségre van szüksége az újból megindult hazának. Tevékenysége holtában is tovább él, most a **Nemzedékek Hídépítője** című programjáról adhatunk hírt.*

Elsőnek a Szent Imre Gimnázium igazgatóját idézzük hozzánk küldött leveléből:

„A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium nevében köszönöm a Ciszterci Diákszövetség Budai Osztályának, hogy idén is támogatták diákjainkat. A Nemzedékek Hídépítője program keretében Susits Melinda szervezésében 526 000 Ft-ot gyűjtöttek össze a nyugaton élő ciszterci öregdiákok a mi diákjaink támogatására.

Ebből az összegből két komoly utazást tudtunk támogatni: Horváth Norbert (12.d) kiutazását egy kéthetes amerikai gazdasági témájú ifjúsági tanfolyamra (a Calasanctius Training Program szervezésében) és Seidl Dániel (11.a) kéthetes kiutazását Dallasba, a ciszterci iskolába. Norbi rövid beszámolóját szíves figyelmükben ajánljuk.

Barátsággal: *Párdányi Miklós igazgató*”

Dr. Susits Tamásné úrhölgynek köszönő levél formájában *Horváth Norbert* tanuló számol be az amerikai útról :

„Kedves Susits Melinda asszony!

Ezzel a rövid élménybeszámolóval szeretném megköszönni, hogy hozzájárult az amerikai ösztöndíjas kiutazásom megsegítéséhez.

Június 24-én, már reggel 9 órakor Dávid és én kint voltunk a reptéren. Még szülőktől gyorsan elkészöntünk, becsekkoltunk és kis várakozás után szálltunk is fel a repülőgépre, Amszterdam felé. Amszterdamban át kellett szállnunk egy másik gépre, ami végre már Amerikába vitt minket. A hosszú repülőút alatt elkezdjük gyakorolni az angolt, ismerkedtünk az emberekkel, hogy előre fel legyünk készülve. Az utazás végére eléggé kifáradtunk, mikor megérkeztünk Seattle-be helyi idő szerint fél 11-re. Otthon igazából ekkor keltünk volna fel.

A reptéren várt minket Paul Creighton, az amerikai összekötőnk és felesége. A szállásunk nem Seattle-ben volt, hanem Washington állam fővárosában, Olympiában. Este még egy gyors fogmosás, be az ágyba, és fél perc alatt már aludtunk is. Reggel hagytak minket egy kicsit tovább aludni. Vasárnap lévén elmentünk a 11-es misére, majd utána jöhetett a nyaralásunk első fele, Amerika világából egy kis szelet megtekintése.

Paul elvitt minket egy baseball meccsre, de mivel az átállítás nem két nap,

ezért még egy kicsit kocsikáztunk is és azután mentünk „haza” pihenni, hogy másnap egy nagyobb túrát jól bírjunk.

Hétfőn reggel korábban keltünk és mentünk is erre a bizonyos túrára. Távolban már körvonalazódott a hegy csúcsa, ahova célunkat tűztük ki.

Ez a hegy Washington állam legnagyobb hegye, a Mount' Rainer. Dáviddal félve néztük, hogy most milyen túrát is fogunk tenni. A hegy lábánál, háromórás kociút után, végre kiszálltunk az autóból, majd tíz perc után vissza, és folytattuk az utat fel a hegyre. Egy kis szlalomozás után fent is voltunk, és hála az égnek a gyalogtúrát ezzel le is tudtuk, így már nem volt más dolgunk, csak gyönyörködtünk a kilátásban, a majd háromezer méter magas hegyen.

A „túra” után egy vadaspark felé folytattuk az utunkat, és megismerkedtünk a washingtoni állatvilággal. Hazafelé ismét a fárasztó 3 órás kociút, de ekkor már éberek voltunk, és csak nézegettük a tájat. Otthon pihentünk egy kicsit, beszélgettünk Paullal és feleségével, majd ezt a szép napot nyugtáztuk egy nagy alvással.

Harmadik napunkat városnézéssel töltöttük Olympiában. Este megint átmentünk Paulékhoz beszélgetni és búcsúzkodni, mivel ez volt az utolsó esténk velük.

Szerda reggel befogadó-családot váltottunk. A másik családnál Tom elvitt minket Seattle-be, megnéztük a várost, a turisták által kedvelt helyeket, bementünk a zene és sci-fi múzeumba. Ezt követően hazavitt minket, és elfoglaltuk a szállásunkat. A csütörtököt ismét pihenéssel töltöttük, elmentünk Tomék tóparti házába. Olyan jól éreztük magunkat, hogy a tábor előtti maradék 3 napunkat is ott töltöttük, sok fürdéssel, csónakozással, motorozással. Péntek este Tomék is tartottak egy búcsúvacsorát.

Másnap reggel végre kezdődhetett az igazi program Tacomában a Pasific Lutheran Egyetemen: a Washington Business Week. Erre a gazdasági hétre Washingtonból érkeztek fiatalok, egyedül mi voltunk Dáviddal nem angol anyanyelvű vendégek. Rajtunk kívül egy angliai lány, meg egy kanadai fiú volt külföldi. Bejelentkeztünk, megkaptuk a heti programot, a pólóinkat, és mehettünk is a hálószobánkba.

Délután már kezdődtek is az előadások a megnyitóbeszéddel, megkaptuk a csapatainkat, és megkezdtük az ismerkedést. Az ismerkedés során rólam gyorsan kiderült, hogy nem amerikai vagyok. Az első két nap volt a legnehezebb. A nyelvvel sok nehézségem volt eleinte, de a harmadik napra már egészen belejöttem a társalgásba, a gazdasági nyelv megértésébe.

Dáviddal nem találkoztam sokat a hét alatt, mert minden napunk be volt táblázva.

Reggel 6-kor kellett kelni, fél 8-ig reggeli, utána csapatmegbeszélés, majd nagyelőadás, majd megint csapatmegbeszélés és ismét nagyelőadás. Esténként viszont kaptunk szabadidőt a pihenésre és egymás megismerésére

Az amerikaiak nagyon érdeklődőek voltak, Magyarországról mindent megkérdeztek. A szervezők fel is kértek, hogy tartsunk egy szűk 15 perces előadást hazánkról. Szerencsére ezt csak a tábor második felében kellett előadnunk, így addigra már elég jól kezdtünk hozzászokni az amerikai angolhoz.

A tábor alatt a csapatoknak két fő feladatuk volt. A hét során egy DVD-lejátszó gyártásának, eladásának fő stratégiai lépéseit kellett menedzselni. A másik feladat egy fiktív, akár jövőbeli termék feltalálása-kitalálása, majd e termék eladása egy befektetői csoportnak. A kemény munka, nem túl sok alvás és végül, de nem utolsó sorban a jó csapatszellemnek köszönhetően a DVD-s versenyt megnyertük, és sok más egyéb kisebb eredményt is elértünk. A hét végén nehéz volt elszakadni az új barátoktól.

Dávid repült haza, nekem viszont még nem ért véget az amerikai utam, továbbrepültem kint élő rokonaimhoz.

Ez az ösztöndíj, tanulmányi út hozzájárult ahhoz, hogy a világot ne csak magyarországi távlatokban láthassam. Remélem a kialakult barátságok megmaradnak, és ha legközelebb megint kijutok az USA-ba, feltétlenül meg fogom látogatni az újdonsült barátaimat.

Köszönettel: *Horváth Norbert 12.d*

Évforduló:

1910. november 20. TOLSZTOJ halála

Az emberi kultúra Európában nem egyformán fejlődött. Míg például a képzőművészetek már a középkor végén a csúcsra értek, az irodalom Tolsztoj megjelenésével ért fel arra a piederstálra, ahonnan már csak szétszórni lehet a tökéletest. Tolsztoj mindazt, ami az emberben látható és láthatatlan, ami a társadalomban összeköt és szétrombol szavakba formálta. Úgy, hogy sem a rádió, sem a filmművészet, semmiféle számítógépes eszköz idáig azt még felülmúlni nem tudta.

Heiligenkreuz

(Csorba Manó beszámolója)

Családommal együtt több mint 30 esztendeje Bécsben élek. Szabadidőnkben, hétvégeken szorgalmasan látogatjuk Burgenland és Alsó-Ausztria szépséges tájait, nevezetességeit. Legkedvesebb úti célunk Heiligenkreuz, ott is a ciszterci apátság. Számomra lélekbemarkoló élmény volt első látogatásomon 1979-ben, midőn majd három keserves évtized után ismét fehér-fekete reverendás szerzetes papot köszönhettem Laudetur Jesus Christus-sal. Kissé meglepett „In aeternum“ válasza után németül kérdeztem, nem tartózkodik-e véletlenül magyar ciszterci szerzetes az apátságban. Sajnos ez idő szerint nem – volt a válasz, majd megkérdezte, hogy úgy-e én Magyarországon voltam ciszterci diák? Igen, válaszoltam, de mi-ből gondolta, Pater? ...– Magyarországon köszöntek a ciszterci növendékek latinul, minálunk a Gelobt sei Jesus Christus járja!

Azok számára, akik szeretnének hasonló élményben részesülni, csatolok néhány fényképet és rövid ismertetést az Apátságról.

Családommal és minket meglátogató barátainkkal azóta is minden évben hallgatunk egyszer-kétszer énekes szentmisét az Apátság gyönyörű templomában.

Béctől a Déli Autópályán alig 20 km-re fekvő Baden érintésével a festői úton

végig menve érjük el a 305 m magasan fekvő kis faluban, Heiligenkreuzban Ausztria legrégebb ciszterci templomát és kolostorát, melyet Babenbergi Szent Lipót őrgróf 1135-ben alapított. A hosszúhajós, román stílusú templom színes üvegablakai 1300-ban készültek, barokk oltárképeit M. Rottmayr és M. Anlomonte festették. A bal oldali falon látható XVI. századbeli gobelin Brüsszelben készült. A faragott kórust, valamint a kolostor udvarán álló Szentháromság és Szent József szobrokat Giovanni Giulio 1707-ben készítette. Franz Schubert gyakran játszott a templom orgonáján. A kolostor 300 vörös márvány oszlopcso-

kával díszített késő-román, kora-gót kerengőjét 1220-ban kezdték építeni.

A templom keleti szárnyához csatlakozik az 1240-ben épített kis belmagasságú káptalan terem, ahol Babenberg őrgrófok és hercegek, közöttük az utolsó Babenberg, az 1246-ban a magyarok elleni Lajta-menti csatában elesett Harcias Frigyes is, nyugszanak. A Bécsset ostromló és kerülgető törökök itt is jártak, a kolostort felgyújtották és a sírokat feldúlták. Az épületeket a XVII–XIX. században újíttották fel, ekkor készült az emeletes árkád és a barokk stílusú kapuzat is.

Az osztrák ciszterci apátságokkal a történelem folyamán többször volt a magyar rendeknek sorsdöntő kapcsolata. Ilyen volt az az idő, amikor újból működött nálunk a rend, de még nem egészen Magyarországon. Ti. az új apát felszentelési szertartását – bár engedélyezte a magyar kormány – a tiroli Stamsban kellett megtartani. (Kerekes Károly apátúrról van szó.)

Az Iszlám érdeme és korlátai II.

(Folytatjuk Dudich professzor előadását)

3. A szokás (szunna) és a hagyomány (hádith)

Amint a kereszténység nem értelmezhető csupán a Biblia alapján, hanem csak az apostoli stb. hagyomány tekintetbe vételével, az Iszlám sem korlátozható a Koránra és annak magyarázatára.--A szunna (szokás), voltaképpen a Próféta eszményített életmódja. A hádith (hagyomány) olyan tanításokat és életmódi utasításokat tartalmaz, amelyek (több-kevesebb biztonsággal) visszavezethetők Mohamed társainak és követőinek gyakorlatára. Ez vált alapjává az iszlám jogalkotásnak, a szent törvénykönyvnek (sári'a), amelynek alapján a jogtanácsadó(mufti) irányutatást ad az embereknek. Például a hagyomány része a napi öt (nem három) ima, valamint a nők lefátyolozásának kötelezettsége. Ugyancsak a hagyomány számol be arról, hogy Mohamedet egy éjszaka Jeruzsálembe repítették az angyalok, ott a zsidó templom maradványainak teraszáról Buraq nevű lován a mennybe szállt, és végigjárta mind a hét eget. E helyen most az aranyozott kupolájú Omár- vagy Szikla-szentély áll.

4. Allah birodalma és helytartói, a kalifák

Mohamed halála után Abu Bakrt, a Próféta hűséges barátját és harcostársát választották meg kalifának, ő gyorsan és könyörtelenül felszámolta az ellenzékét. Kezdetét vette az arab hódítás. Néhány éven belül elfoglalták a bizánciaktól Szíriát és a perzsáktól Irakot. Így lett a kalifa székhelye Damaszkusz (636-ban), majd Bagdad. További tíz éven belül meghódították Egyiptomot, Líbiát és Tunéziát. A második kalifa, Omár szerint a zsidók és keresztények megtarthatták vallásukat, de különadót kellett fizetniük. Eredmény: a lakosság tömeges moszlimmá válása. Omár, majd a harmadik kalifa, Uthman meggyilkolása után Ali, a próféta veje lett a negyedik (és "utolsó jogszerű") kalifa. Azonban szembeszállt vele Muawija, Szíria kormányzója, és Ali meggyilkolása után (661-ben) ő lett az Omajjád dinasztia első uralkodója. (Mind a négy kalifa erőszakos halált halt.)A szunna hűséges híveivel, a szunnitákkal szemben alkották a siita ellenzékét (sia = párt), létrehozva politikai alapon a később vallásivá vált nagy szakadást, amely mindmáig kettéosztja az Iszlám világot. (Ma a moszlimok mintegy 80%-a szunnita.)

Abbasz vezetésével 750-ben a siiták legyőzték az omajjádok seregét. Kezdetét vette az Abbaszida dinasztia uralma, amelynek már Bagdad volt a székhelye. Az elmenekült Omajjád utódok 756-ban létrehozták az Ibériai félszigeten a kordobai kalifátust. Egyiptom és a „maghreb” (a Nyugat) pedig a Fatimidák alatt önállósodott. Ők építették és tették székvárosukká El-Qahirát, Kairót, „a győzedelmest”.

Az arab hivatalos nyelvű és iszlám vallású birodalom Mohamed halála után másfél évszázaddal Kína határától és Perzsiától a Pireneusokig terjedt. Ez volt az első hullám. A második Magyarországtól Indonéziáig ért, és csak a 20. század elején kényszerült visszavonulásra. A harmadik, globális hullám pedig folyamatban van.

5. Szekták és bölcsek, fakirok és dervisek

Különböző irányzatok alakultak ki, vizsgálódó tudósoktól a vallási fanatikuskon át a misztikus istenélményre áhító „szerzetesekig”. Csak kettőt említünk meg.

(a) Siiták – A már említett Ali kisebbik fia, Husszein, fellázadt Muawija ellen, de legyőzték és lefejezték. Hívei vértanúnak tekintik. Alinak egy másik fiáról, Muham-mad-al-Hana-fijáról pedig azt tartják, hogy visszatér majd, mint „megváltó” (Mahdi). A közösség teljes egyetértése helyett az Imám véleménye mindenképp fölényes. Az Imám Isten szószólója, aki csalhatatlan, nincs árnyéka (!) és sérthetetlen.

A szunniták szerint nem valamiféle imámok, hanem maguk a próféták büntelnek és tévedhetetlenek, legfőképpen maga Mohamed. Ez azonban Isten különös kegyelme, nem pedig veleszületett adottság, mint a siiták szerint az imám esetében.

A siitákon belül sajátos csoport az izmailiták. Szerintük Mohamed nem „a próféták pecsétje.” A Korán tanításából sok mindent csak jelképnek tekintenek. Libanonban a drúzok között jött létre az izmailiták legsajátságosabb közössége, a hashashinok, a Hegy Öregjének (Sejk-al-Dzsabali) uralma alatt. Nevük a bőségesen használt hasis szóból ered, és az angol és francia nyelvben is „orgyilkos” értelemben használt asszaszin szó származott belőle.

(b) A szufizmus -- Az érzelmvilág, a szeretet-igény is követelte jogait. Az iszlámnak is születtek lánglelkű misztikusai, akik Istennel való teljes egyesülésre törekedtek, s ehhez igen különböző módszereket hívtak segítségül. Durva gyapjú köntösükről kapták a szufi elnevezést, ez tehát pontosan a „csuhás”-nak felel meg.

Az Unio mystica (az Egység, arabul tawhid) elérésének eszköze a szeretet. E világ dolgai - csupa akadály ezen az úton. Tehát alapfeltétel a teljes szegénység. (Fakír = szegény). A család is akadály, a házasság is: a logikus következmény a nötlenség állapota. Szabályos szerzetesrendek alakultak ki, amelyek (legalábbis eleinte és elvileg) adományokból tartották fenn magukat. (Dervis = koldus.) Ezekben előjárók (sejk, pir) irányították a tanítványok lelki életét az isteni szeretetben való teljes feloldódás felé. (Ritmusos ima, kerengő tánc stb. segítségével.) Az "Egység" természetesen a panteizmus veszélyét rejtette magában. Nagyon tanulságos az egyik legnagyobb moszlim misztikus, Al-Halladzs esete (858-921). Eksztázisban így kiáltott fel:

“Ana al-Haqq!” vagyis “Én vagyok az Igaz!”

“Az Igaz”, az ortodox iszlámban egyedül az egy Isten. Ezért Al-Halladzst istenkáromlásért perbe fogták és halálra ítélték. A hóhérok párját ritkítón alapos munkát végeztek: Al-Halladzst megkorbácsolták, keresztre feszítették, lefejezték, felnégyelték, máglyán elégették és a hamvakat a szélbe szórták. Kivégzése előtt Al-Halladzs így imádkozott: “Bocsáss meg, Uram, ezen szolgálidnak, akik irántad való buzgalomból adnak halálra engem, és könnyörülj rajtuk. Mert ha előttük is feltártad volna azt, amit előttem feltártál, nem tennék azt, amit tesznek.”

Az Istennel szeretetben való egyesülés olthatatlan vágya azonban mindent túlélte, az Iszlámban és azon kívül is.

6. A Bölcsesség Hét Pillére

Ismerkedjünk meg az Iszlám első hat századának hét kiemelkedő tudósával.

1. Abu Juszuf Jakob ibn Ishak al-Kindi (801-873) az “arab filozófia atyja.” Szerinte *hit és tudás között nem létezik föloldhatatlan ellentmondás*.
2. Abu Bakr Muhammad ibn Zakarija al-Razi, vagy Razes, (865-925) voltaképpen orvos volt, s mint ilyen, a legnagyobbak egyike. Összefoglalta a görög-római orvostudomány ismereteit, és sok téren messze túlment azokon.
3. Abu Naszr al-Farabi (870-950) Egy szufi közösség tagja volt. Test és lélek kettősségét vallotta, és az emberi lélek egyéni halhatatlanságát.
4. Abu Ali Ibn Szina (Avicenna, 980-1037). Már fiatalon tudományos enciklopédiát állított össze, később orvosi “Kánonja” vált évszázadokra híressé. 5. Abu Hamid Muhammad ibn Muhammad al-Ghazzali (Algazel), (1059–1111) egy személyben volt kritikus szemű tudós és lángszívű

misztikus törvényt magyarázó és filozófus. Fő műve a Filozófusok összefüggéstelensége.

6. Abu al-Walid Muhammad ibn Ahmad ibn Rushd (Averroes, 1126-1198) Következésképpen Arisztotelész nézeteit képviselte, akinek műveihez igen alapos kommentárokat is írt. Alapvetően nem értett egyet al-Ghazzalival, és megírta ellenkönyvét: amelyben sorra veszi és cáfolja al-Ghazzal érveit Nyugaton különösen nagy hatása volt annak a nézetének, hogy a vallás képletes, jelképes formában tartalmaz igazságokat. Ezekben az egyszerű hívő hihet szó szerint, de a filozófusnak ki kell bontania belőlük a mélyebb értelmet. Ezt sokan úgy egyszerűsítették le, hogy lehet valami igaz a hit szemével, de téves az ész számára, és megfordítva. (A „kettős igazság” – téves – elmélete.) Aquinói Szent Tamás számára Arisztotelész volt „a Filozófus”, Averroész pedig „a Kommentátor”.

7. Naszr al-Din Tusi (1201-1274)

Sokoldalú perzsa tudós volt, elsősorban csillagász, és a filozófia terén elsősorban az etika érdekelt. Tusi nagy érdeme, hogy átmentette a muszlim tudományosságot a Bagdad mongol megszállása (1258) okozta krízisben.

Hosszan lehetne beszélni az arab tudósok teljesítményeiről és érdemeiről az egyes tudományok (csillagászat, földrajz, matematika, fizika, kémia, növény- és állattan, orvostudomány) területén. A IX-XII. század folyamán az arab tudományosság minden tekintetben lényegesen magasabb szinten állt, mint a nyugat-európai. Idézzünk fel néhány közismert az arabból átvett szakkifejezést: algebra, algoritmus, alifás, alkáli, alkaloida, kohol, almanach. (Az „al” a határozott névelő.)

Az Iszlám a keresztény Európa számára veszedelmes kihívás volt katonai, politikai, tudományos-filozófiai és vallási téren egyaránt.

A katonai-politikai „ellencsapást” a kereszties hadjáratok jelentették. Itt azonban megállunk, és nem annyira befejezzük, mint inkább megszakítjuk áttekintésünket.

Időrendi áttekintés

Kr.e. 853	Az „arab” szó első említése: III. Salmanezzer asszír király legyőzi Aháb, Izraél királyt és az „arab Dzsundibu” szövetségét
Kr.u. 105	A római légiók elfoglalják a nabateus királyság fővárosát, Petrát.
570	Mohamed (Muhammad) születése a qarais törzsben

- 595 Mohamed férjül megy főnökasszonyához, Khadidzsához
610 Mohamed az első kinyilatkoztatást kapja Isten szellemétől
622 Mohamed kivándorol Mekkából Jathrib-ba (amelyet később Medinat-al nabijji-nek, "a Próféta városának" neveznek el). Ez a "hidzsra", a moszlim időszámítás kezdő éve
- 632 Mohamed halála.
634–644 Omár (Umar) a kalifa (a "helytartó")
636 a bizánci seregek döntő vereséget szenvednek az arab csapatoktól. Szíria arab fennhatóság alá kerül
640 az arabok meghódítják Egyiptomot
644– 656 Uthman a második kalifa. Megkezdik a Korán hivatalos szerkesztését és az írásreformot
- 661 Meggyilkolják Alit. A nagy siita szakadás kezdete. Muawija az első Omajjád kalifa.
711 Tarik berber vezér seregével átkel Ibériába. Cordoba meghódítása a vizigótoktól Hispániában (Al-Andaluz)
750 elűzik az Omajjádokat. Abul-Abbasz az új kalifa. Ez az Abbaszida uralom kezdete. A székhely Damaszkusz helyett Bagdad lesz.
756 - 788 I. Abd-ur-Rahmán a kordobai kalifa
786 - 809 Harun al Rasid a bagdadi kalifa.
813 - 830 Al Ma'mún a bagdadi kalifa. Abra fordíttatja a legkülönbözőbb régi görög tudományos iratokat Az arabok elfoglalják s ellenőrzésük alatt tartják a földközi-tengeri hajózást.
- 1095–1099 az első kereszties hadjárat. Jeruzsálem bevétele, Baldouin lovag jeruzsálemi királysága
- 1130 a normannok kiverik az arabokat Sziciliáról
- 1147–1149 a második kereszties hadjárat. Vereség Damaszkusznál
1187 Szalah-ed-din (Szaladdin) szultán elfoglalja Jeruzsálemet
1189–1192 a harmadik kereszties hadjárat. Oroszlánszívű Richárd angol király beveszi Akkát (Akrát)
- 1201–1204 a negyedik kereszties hadjárat. Bizánc bevétele (!) Latin császárság.
1217–1221 az ötödik kereszties hadjárat. II. Endre magyar király Akkánál vereséget szenved
1248–1254 a hatodik kereszties hadjárat. II. Frigyes német-római császár visszafoglalja Jeruzsálemet.
1244 Jeruzsálem az egyiptomi Fatimida kalifa uralma alá kerül
1248–1254 a hetedik kereszties hadjárat: IX. (Szent) Lajos francia király Tuniszban
- 1258 Húlágu, Dzsingisz kán unokája elfoglalja Bagdadot és kivégzi a kalifát. Tuszi menti, ami menthető, sőt könyvtárat és csillagvizsgálót épített a kánnal. Húlágút a török Bajbarsz győzi le, és megalapítja a Mameluk Szultánságot.
1270 a nyolcadik kereszties hadjárat. IX. Lajos Tunisz alatt meghal
1291 a kilencedik (és utolsó) kereszties hadjárat Akránál

Közel-kelet napjainkban

(Klubdélutánjainkon igen népszerűek e témákkal foglalkozó előadások, annál is inkább, mert a hazai híradások kényesen kerülnek az izraeli híreket; szerzőnk pedig hiteles forrásokat használ.)

TÁPAY MIKLÓS DR. :

AZ AMERIKAI-IZRAELI SEGÉLYEZÉS

Mikor 1980 júniusában az akkori amerikai elnök, Jimmy Carter, ellenezte izraeli telepek létesítését az Izrael által megszállt területen – ami ellenkezik a nemzetközi joggal, tehát illegális – az izraeli válasz új telepek építésének bejelentése volt. Akkor a telepések száma nem érte el az 50 ezret sem. Mikor 2010 márciusában Obama ugyanezt kérte az egy éve félbeszakadt izraeli-palesztin tárgyalások újrakezdése érdekében, az izraeli válasz ugyanaz volt, mint 30 évvel ezelőtt, a telepések száma pedig már közel 500 ezerre emelkedett. Amerika a telepek létesítésével és bővítésével sohasem értett egyet 3 okból: 1) mert illegális; 2) lehetetlenné teszi az izraeli-palesztin viszály diplomáciai megoldására irányuló amerikai erőfeszítéseket és 3) mert ez a megoldatlan viszály, az Izraelnek nyújtott rendszeres segély miatt, Amerika-ellenes hangulatot hozott létre világszerte, de főleg az iszlám világban. Ez pedig különösen nem érdeke Amerikának manapság, a világ nagy részét fenyegető különböző terrorcselekmények miatt. Az izraeli-palesztin béke-kísérleteket figyelemmel kísérő ember u.i. nehezen érti, hogy az emiatt időnként feszültté váló amerikai-izraeli kapcsolatban Amerika miért nem használja fel az Izraelnek nyújtott óriási segély ügyét az izraeli álláspont puhítására?

A segély. Ennek a segélynek létezése általánosan ismert, de története, összetétele, annak változása és összecszerinti nagyságára vonatkozó adatok nem általánosan ismertek, még Amerikában sem. Az erre vonatkozó adatok nem titkosak és elérhetők több forrásból is: az internet kereső szolgáltatásán keresztül, a Kongresszus Kutató Szolgálatán (Congressional Research Service) keresztül, mely a Kongresszus könyvtárának részlege és az USA Nemzetközi Fejlődés Irodájának (US Agency for International Development - USAID) könyvtárán keresztül, Virginia állam Rosslyn városában. – Itt elsősorban a mediát lehet okolni, hogy a segély adatait nem ásták ki. Így kevés amerikai van tisztában azzal, hogy mibe is kerül Izrael az amerikai adófizetőnek. Bár a segélyt a kongresszus szavazza meg, feltehető, hogy a kongresszusi tagok között is a részleteket csak azok a bizottsági tagok

ismerik, akik a segélyről szóló törvényjavaslatot összeállítják – azok pedig nem beszélnek róla, mert választási kampányukban nem kis összegeket kapnak a félelmetesen hatásos izraeli érdekszövetkezetektől (lobby). [Eddig 126 ilyen izraeli akcióbizottságot (Political Action Committee - PAC) tartanak nyilván és ebből 50 minden választáson közreműködött befolyásával.] – Így az a látszat, mintha a media, a kongresszus, a külügyminisztérium és a mindenkori elnök között egy *'elhallgatási paktum'* létezne, pedig a 2. Világháború óta Amerika külföldi segélyének (Foreign Aid) legnagyobb részét felvevő államról van szó. Az évi 3 milliárd dollár támogatás minden izraelinek 500 dollárt jelent! – A segéllyel kapcsolatban azt is tudni kell, hogy míg Amerika deficitese költségvetéssel operál, a segély minden egyes dollárját a kormány valahonnan kölcsönből teremti elő, azaz ezzel is növeli az amerikai nemzeti adósságot.

A segély részei. Izrael függetlenségi háborúja (1948) után, 1949 óta, Amerika évente rendszeresen folyósít segélyt Izraelnek. Ennek teljes összege 2009-ig – az azt megelőző 59 évben – 103,614 milliárd dollár volt. A segélynek 3 fő része van: a katonai segély (56,024 milliárd dollár), a gazdasági segély (30,897 milliárd) és a bevándorlók, valamint a menekültek része (1,557 milliárd). Ehhez jön még a külföldi amerikai iskolák és kórházak Izraelre eső része (143,3 millió), valamint a más célokra adott 14,992 milliárd dollár. Az említett adatok azonban csak becslések, mert a segély értékét pontosan kiszámítani, több okból, szinte lehetetlen. Ennek egyik oka az, hogy a segély részei különböző amerikai képviseletek és minisztériumok, legfőképpen a hadügyminisztérium (Pentagon) és a kereskedelmi minisztérium költségvetésében rejtőznek, másrészt pedig sokszor olyan név alatt szerepelnek, ami mennyiségileg nehezen meghatározható. Ilyen pl. a segély korai kiosztása miatt Izrael részére létrejött kamattjövedelem, ami viszont annak megfelelő veszteséget jelent az amerikai állampénztárnak.

A segély összegszerinti legnagyobb része a *katonai segély*, melyet *Lyndon Johnson* elnöksége óta úgy terveznek, hogy az minőségi fegyverzeti előnyt biztosítson Izraelnek ellenfeleivel szemben. Ez nem függ az amerikai-izraeli kapcsolat időnkénti változásától. Bizonyíték erre az, hogy egy nappal *Obama Netanjahuval*, feszült légkörben folytatott eredménytelen tárgyalása után, március 24-én a Pentagon 3 új, katonai, taktikai szállítógép eladását jelentette be Izraelnek, egy 1,9 milliárdos megrendelés keretében. – Egy 2007 augusztusában aláírt megegyezés szerint a mostani, 3 milliárdos évi katonai segély 2013-ra 3,15 milliárdra fog emelkedni és ezen a szinten marad 2018-ig, függetlenül a palesztinokkal folytatott béketárgyalások kimenetelétől. – Míg

más katonai segélyben részesülő országok csak a Pentagonon keresztül vásárolhatnak felszerelést, Izrael közvetlenül tárgyalhat az amerikai hadiipar vállalataival a hadügyminisztérium felügyelete nélkül. Azonkívül Izraelnek megengedett, hogy katonai segélyének 26,3 %-át Izraelben költse, ami egyre fejlettebb és modernebb izraeli hadiipar létrejöttét tette lehetővé. Ennek eredménye, hogy 2006-ban Izrael hadiipara 4,4 milliárdos bevétellel, a világ 9. legnagyobb fegyver-exportáló állama lett – az amerikai segély közvetett eredményeként. – Kongresszusi iratokban kutatók kiderítették, hogy 1974 és 1989 között, tehát 15 év alatt a Kongresszus 16,4 milliárd katonai kölcsönt változtatott át segéllyé és, hogy ez, a tárgyaló felek között, tudott dolog volt kezdettől fogva. Így valójában minden Izraelnek adott katonai kölcsönt a Kongresszus végül is elengedett, ami lehetővé tette Izraelnek azt a gyakran hangoztatott állítását, hogy amerikai kormánykölcsönökkel ők soha sem maradtak adósok. – A katonai segély összege után a *gazdasági segély* összege a legnagyobb. 1998 előtt Izrael évi 1,8 milliárd katonai segélyt és 1,2 milliárd gazdasági segélyt kapott. 1999 és 2008 között a katonai segélyt 600 millióval, 1,8-ről 2,4 milliárdra emelték; a gazdasági segélyt pedig 120 millióval, 1,08 milliárdra csökkentették. A gazdasági segélyt a 2007-ben aláírt megegyezéssel beszüntették.

A segély folyósítása. A katonai és gazdasági segélyt 1982 óta, Amerika mindjárt a költségvetési év első hónapjában, egy összegben fizeti ki Izraelnek anélkül, hogy annak felhasználásáról elszámolni kötelesek lennének. Ezt Amerika jövő bevételeiből számolja el. Izrael ennek egy részét aztán, mint kölcsönt, visszaadja amerikai kincstári kötvények vásárlásával és még kamatot is gyűjt be érte. – Más államok a segélyt ¼ évi részletekben kapják. **Privát támogatás.** A hivatalos állami támogatáson kívül, évente több, mint 1½ milliárd *magánadomány* is megy Amerikából Izraelbe: 1 milliárd adómentes adakozás formájában és ½ milliárd pedig felvásárolt izraeli kötvények formájában. Ez a magántámogatás az elmúlt 59 évben 88,5 milliárd dollárt tett ki. Egy idegen kormány részére történő adómentes adakozás számos, jótékony-célú zsidó gyűjtés támogatásával lehetséges. Az amerikai adófizető ilyen esetben a teljes összeget levonhatja jövedelméből az évi adóbevallásnál. Ehhez hasonló adókedvezmény semmilyen más állammal nem létezik. – A nem-állami támogatáshoz sorolhatjuk még amerikai bankok rövid- és hosszúlejáratú kereskedelmi kölcsöneit is, melyek az utóbbi években 1 milliárd nagyságrendet is elértek. **Az össz támogatás.** Ha az állami támogatáshoz (113,884 milliárd) hozzávesszük a magántámogatás értékét is, az össztámogatás 113,972 milliárdra emelkedik és a 2009-es támogatással 114

milliárdot is túlhaladja. – Ilyen mérvű támogatással aztán lehetséges a sivatagból termőföldet varázsolni, jól felszerelt hadsereget és a világ legjobb kémszervezetét (Mosszad) fenntartani, nukleáris fegyvereket gyártani és tárolni, valamint a világ egyik legnagyobb tengervíz sótlanító üzemét felépíteni.

Összehasonlítások. A 2009-ig felhalmozódó izraeli állami segély értéke tehát 113,884 milliárd dollárra becsülhető, ami *a világon szétosztott amerikai külföldi segély 1/3-át képviseli* – bár Izrael lakossága csak 60 %-a Magyarország lakosságának, területe pedig kisebb, mint Dunántúl. – Amerika után a legnagyobb külföldi segélyt (31 milliárd) Izrael Németországtól kapta a náci áldozatok kárpótlásaként, ami 5345 dollárt jelentett minden izraelinek. Ha ehhez hozzávesszük az amerikai segélyt is, akkor a kettő együtt kb. 20 ezer dollár egyéni segélyt jelentett. Ha figyelembe vesszük, hogy a 20 %-ot kitevő izraeli-arab lakosság ebből a támogatásból kimarad, akkor az izraeli-zsidóknak (5,6 millió) egyénileg jutó összeg még ennél is nagyobb. – 1949 és 1995 között Afrika Szahara alatti része, Dél-Amerika és a Karib-tengeri szigetek együtt 62,497 milliárdot kapott, ami csaknem annyi, mint ami a kis Izraelnek jutott. Ha a területek lakosságát vesszük alapul, akkor a Szaharától délre eső rész 568 millió lakosának juttatott 24,415 milliárd, egyénenként 43 dollárt jelentett. A Dél-Amerika és a Karib-térség 480 millió lakosának adott 38,254 milliárd egy főre eső része pedig 79 dollár volt.

A segély stratégiai fontossága. Az Izraelnek nyújtott nagy katonai segély persze érthető volt a hidegháború alatt, mikor a Szovjetunió nagy katonai segítséggel támogatta a térség Izrael-ellenes államait: Egyiptomot, Szíriát és Irakot. Amerikának ekkor nagy szüksége volt egy demokratikus és Amerika-barát szövetségesre ebben a térségben. Izrael stratégiaileg fontos szerepét találóan így jellemezte *Alexander Haig* tábornok, *Reagan* elnök első külügyminisztere: 'Izrael a legnagyobb, harcban kipróbált és kifizetődő repülőgép anyahajó, melyen egy amerikai katona sincs és Amerika nemzetbiztonsági szempontjából a legkritikusabb térségben van.' – Izraelnek ez a szerepe ma sem változott, a Golf- és Iraki háborúk után, mikor Irán erőltetett ütemű nukleáris programja valószínűvé teszi annak nem csak békés célját. A kérdés az és az elkövetkező 1-1½ évben ez lesz a legkritikusabb kérdés, hogy a nukleáris fenyegetettség és a rakéták szorító helyzetében mi lesz Izrael döntése? Rajtaütésszerű légitámadás? Mint 1967. június 5-én, a 6 napos háború első napján, mikor reggel 7:30-kor, közel 200 izraeli gép repült Egyiptom felé alacsonyrepülésben – felderítetlenül.

Forrásmunkák:

- 1) Israel and United States. Stop the bungling. The Economist. 2010 Mar 20. 16. oldal.
- 2) Latest Population Figures for Israel. Jewish Virtual Library. 2009 1. o.
- 3) Jacob Oslick: Cityguide. Letters. The Economist. 2010 Apr 3. 18. o.
- 4) Israel and its West Bank settlements. Off the hook, for now. The Economist. 2009 Sep 26. 62. o.
- 5) Akiva Eldar: Peace Now: Natural Growth – Israel’s trick for West Bank expansion. HAARETZ.com 2009 Maj 19. 1-2 o.
- 6) America and Israel. Don’t hold back. The Economist. 2009 Maj 16. 14-15 o.
- 7) Philip Elliot: Obama meets Israeli defense minister. The Cincinnati Enquirer. 2009 Jun 3. A 7. o.
- 8) Joseph Federman: Israeli leader accepts Palestine. The Cincinnati Enquirer. 2010 Jan 15. A 1. o.
- 9) Hamza Hendawi: A Mideast reality check for Obama. The Cincinnati Enquirer. 2009 Jun 6. A 12. o.
- 10) Where did all the love go? The Economist. 2010 Mar 20. 31. o.
- 11) Robert Burns: US-Israel spat helps fortify Obama’s hand. The Cincinnati Enquirer. 2010 Mar 21. A 13. o.
- 12) Netanyahu: We will build in Jerusalem. The Cincinnati Edquirer. Mar 22. A 6. o.
- 13) Obama, Netanyahu meet amid dispute. The Cincinnati Enquirer. 2010 Mar 24. A 4. o.
- 14) A wall of suspicion. The Economist. 2010 Mar 27. 51-52. o.
- 15) No time for Barack Obama to give up. The Economist. 2009 Sep 26. 16-18. o.
- 16) Dan Ephron and Joanna Chen: How to stop the settlements in Israel. Newsweek. 2010 Mar 29. 9. o.

(Elhangzott az októberi klubdélutánunkon)

ALSZÁSZY KÁROLY: BÚCSÚZIK A GÉNIUSZ

Gabriel García Márquez egészségi okokból visszavonult a nyilvánosság elől. Limfatikus mirigyei elrákosodtak, állapota egyre rosszabbodik. Barátainak búcsúlevelet küldött. Köszönet az internetnek, hogy ezt szíjjelküldhetjük. Kérem, olvassák el. Rövid és tényleg megható. Korunk egyik legnagyobb latin-amerikai írója írta.

„Ha az Isten egy pillanatra elfelejtené, hogy rongybábú vagyok és megajándékozna egy darabka étellel, igyekeznék ezt az időt a legjobban kihasználni.

Lehet, hogy nem mondanék el mindent, amit gondolok, de minden bizonnyal meggondolnám, hogy mit mondjak el.

A dolgokat nem az értékük szerint értékelném, hanem aszerint, hogy mit jelentenek.

Keveset aludnék és többet álmodoznék. Állítom, hogy ha lehunyjuk a szemünket, minden percben elvesztünk 60 másodpercnyi fényt.

Folytatnám a gyaloglást, ha mások megállnak. Olyankor ébrednék, amikor mások aludni térnek.

Ha Isten megajándékozna egy darabka étellel, egyszerű ruhát ölténék. Kitenném magam az éltető napsugaraknak, lemezteleníteném, nemcsak a testem, de a lelkem is.

Bebizonyítanám az embereknek, mennyire tévednek, ha azt hiszik, hogy öregként már nem szerethetnek. Ugyanis nem tudják, hogy megöregedtek, mert megszűntek szeretni.

A gyermekeknek szárnyakat adnék, ámde hagynám őket, hogy repülni maguk tanuljanak meg.

Az idős embereket megtanítanám, hogy a halál nem akkor jön, amikor megöregszünk, hanem amikor feledünk.

Annyi minden dolgot tanultam tőletek, emberkék... Mindenki a hegytetőn akar élni, de nem érti, hogy a valódi boldogság abban rejlik, hogyan küzdi le, amikor felhág rá.

Megtanultam, hogy amikor a csecsemő legelőször megmarkolja kezecskéjével apja kezét, akkor azt örökre megmarkolta.

Megtanultam, hogy felülről az ember csak akkor nézhet másokra, amikor segít nekik talpra állni.

Annyi minden van, amit megtanultam tőletek, noha már nem sokra megyek velem, mert amikor már behelyeznek abba a faládjába, sajnos már haldokolni fogok.

Mindig azt mondd, amit érzel, de úgy cselekedj, ahogy gondolod.

Ha tudnám, hogy ma utoljára látlak, amint alszol, megölelnék, és imámban kérném Istent, hogy védhessem a lelkedet.

Tudva, hogy csak pár percem van hátra, szemedbe mondanám „szeretlek” és boldogan nem venném tudomásul, hogy Te ezt tudod.

Mindig új reggel jön és az élet újabb esélyt ad. Ha tévedek és csak ez a mai nap marad hátra, szeretném elmondani Neked, mennyire szeretlek és sosem felejtetek el.

Senkinek sem biztos a holnap, akár fiatal, akár idős. Talán ma vagy utoljára azokkal, akiket szeretsz. Ne várj semmire, mert ha nem lesz semmilyen holnap, bánnád, hogy nem szakítottál időt a mosolyra, ölelésre, csókra. És hogy nem érkeztél teljesíteni utolsó kívánságukat.

Légy közel azokhoz, akiket szeretsz. Ismételd nekik, mennyire van szükséged rájuk. Szeresd őket és viselkedj velük szemben szépen. Szakíts időt arra, hogy mondhassad nekik „sajnálom”, „bocsáss meg”, „kérlek”, „köszönöm” és a szeretetnek minden szavát, amiket ismersz.

Senki nem fog rád emlékezni aszerint, hogy mit gondoltál titokban.

Kérd az Urat, adjon erőt és bölcsességet, hogy közölhessed gondolataidat. Add tudtára barátaidnak és a neked legdrágábbaknak, mennyire számítanak Neked.

KÜLD EL EZT MINDENKINEK, AKIKET SZERETSZ,
AKIKNEK EZZEL VALAMIT MONDANI AKARSZ.

Ha ezt nem csinálod meg ma, ugyan olyan lesz a holnap, mint a tegnap.

A TE DOLGOD.

És ha sosem csinálod meg ezt, ugyancsak nem történik semmi.

NEKED, ŐSZINTE SZERETETTEL.

Végtelenül óhajtom.
(Gabriel García Márquez)”

In memoriam VAJAY SZABOLCS (1921 – 2010)

Újra nagyformátumú iskolatársat búcsúztatunk: nemrégiben (2010. július 6-án) svájci Vevey-i otthonában elhunyt *vajai Vajay Szabolcs* (érettségi 1939), a XX. századi magyar történelemtudomány kiemelkedő alakja.

Vajay Szabolcs (V. Károly min. tanácsos, főispán és sárospataki Czeglédy Irma fia) Budapesten született 1921. október 9-én. Középiskolai tanulmányait, mint az osztály egyedüli református diákja és legkitűnőbb tanulója végezte, majd ezután *Sub Auspiciis Gubernatoris* jog- és államtudományi doktori címet szerzett a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen. Ez a ritka megkülönböztetés azokat illette, akik tanulmányaik során minden tantárgyból, mindig a legjobb osztályzatot szerezték. Ilyen indulás után nem csoda ha Európa egyik legigényesebb diplomata- és köztisztviselő-képző iskolájában folytatta tanulmányait, a genfi Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales-ben, ahol ugyancsak kiváló minősítésű diplomát szerzett.

A háború után nyugatra „került”, ahol csatlakozott az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális ügynökségéhez (UNESCO), amelynél 1983-as nyugdíjba vonulásáig dolgozott. Hallatlanul aktív, szerteágazó tevékenységet fejtett ki, elsősorban a latin-amerikai országok kulturális felemelkedése érdekében, majd közel negyed évszázadon át az UNESCO párizsi központjában különböző vezető beosztásokat töltve be – és töltve meg élettel.

E rengeteg munka mellett időt talált arra, hogy fiatalkori tudományos „szerelmét” a történelemtudománynak elsősorban az emberi kapcsolatokat feltérképező ágát, a *családtörténetet* is művelje. Ebben a vonatkozásban nagy segítségére volt a magyar genealógiai tudomány nagy tekintélyével, ákosfalvi Szilágyi Lászlóval (1897-1978) ápolt, generációkat áthidaló baráti kapcsolata mely még a „Vasfüggönyön keresztül” is folytatódott, Szilágyi László haláláig. Vajay a történettudományban mindig a *lényegeset és a pontosan dokumentáltat* kereste. Ezzel a szemlélettel egyrészt új alapokra helyezte a magyarság honfoglalás és Szent István kora közötti történelmét, felszámolva azt a tévképzetet, hogy az „államalapítás” csak Szent István műve lenne, ami cseppet sem von le érdemeiből, hogy kiépítette a modern típusú államot, ősei archaikusabb *államapparátusára* alapozva. A pontos dokumentációra való törekvéssel számos „családi legendát” adott át az enyészetnek, de még számosabb új családi összefüggésre is bukkant. Ilyen nagy felfedezése volt például Frangepán Bernát felesége (Marzano Alojzia) szerteágazó uralkodói kapcsolatainak felderítése, Szilágyi Lászlóval közös munkában. Nagy sikere

volt a legutóbbi időben, id. Wettstein Jánossal együttműködve, nagylaki Jaksich Márk felesége „Paleolog” Polixena (1510-1549) családjának felderítése, akiről kiderült, hogy az olasz eredetű Tocco család leánya volt. E két felfedezés azért is fontos, mert mindkét hölgynek számos leszármazottja él ma is Magyarországon és másutt (nagyrészt anélkül, hogy erről tudnának...)

Elképesztő munkabírása lehetővé tette, hogy a közismert *gothai almanachban* sok magyar család leszármazását publikálta, a nemzetközi előírásoknak megfelelő gondossággal és szigorúsággal. Az ugyancsak nevezetes *Europäische Stammtafeln* magyar vonatkozású tábláinak kimunkálásában is közreműködött. Több könyve is megjelent, ezek közül Magyarországon nagy siker volt önéletrajzi regénye (Én Anonymus), Lác című szépirodalmi könyve valamint a Johannita (1987-ben), majd az ezzel testvér Máltai (2002-ben) Lovagrendek története, magyar vonatkozásai és magyar személyi állományát összefoglaló hatalmas művei (az illető családok gondosan kimunkált történetével). A magyar tudományos életben „kültagként” is aktív részt vett, fontos szerepe volt például a nagyhagyományú családtörténeti folyóirat, a *Turul* 1992-es újraindításában, majd később, egészen a közelmúltig rendszeresen publikált a *Turul*-ban, cikkei fontos *mércét* jelentettek a folyóirat tudományos nivójához.

Református őseinek nyomdokait követve Szabolcs is elkötelezetten vallásos volt. Természetéből fakadt, hogy vallásos érzületét is konkrét cselekvésre „konvertálta”, így csatlakozott a *Johannita Lovagrendhez*, már 1942-ben mint a Rend várományosa, majd 1948-tól mint tiszteleti lovag, 1969-től mint jogi lovag, végül mint tiszteleti kommandátor. E kitüntető címek számára nem a gyakran szokásos „címgyűjtést” jelentették, hanem aktívan részt vett a Rend karitatív, lelki-szellemi és kulturális munkájában. Sok éven át ő volt az összekötő a két testvér-rend, a Johannita és a Máltai Lovagrend között, sőt mint szakértő genealógus, tagja volt a Máltai Lovagrend Szuverén Tanácsa Heraldikai Kollégiumának is.

Aktivitása, hivatali és tudományos munkájában elért eredményei számos magas szintű elismerést hoztak, így például az *Alfonso el Sabio* spanyol királyi polgári érdemrend ékítményes keresztjét, a Szuverén Máltai Lovagrend parancsnoki keresztjét, a *Nemzetközi Heraldikai Akadémia* alelnöki pozícióját, majd a *Genealógiai és Heraldikai Társaságok Nemzetközi Szövetségének* elnöki (utóbb tiszteletbeli elnöki) székét és sok más.

Budapest, 2010. augusztus.

(Dr. Pályi Gyula)

In memoriam

Jáki Ferenc Adorján

„Fürge Hód”

1919–2010

Édesapja, Jovicza Ferenc tehenész-gulyás volt, édesanyja, Hajduk Mária pesti cselédlány. Az egyszerű szülők gyermeke, Ferenc, ötödikként született 1919. nov. 16-án Érd-Ófaluban. A tehetséges, szorgalmas fiút felvették a székesfehérvári Ciszterci Gimnáziumba, ahol tanulmányait 7 tehetős család kosztos diákjaként végezte. Érettségi után osztályfőnöke és hittanárja biztatására Zircen novíciusnak jelentkezett és 1944-ben szerzetes pappá szentelték. Újmiséjét szülőfalujában mutatta be. Itt érte a front 1944 őszén. Az ostrom alatt óvóhelyeken misézett és apáccal együtt sebesülteket kötözt. 1945 januárban, mikor a szovjetek összeszedték a férfiakat „malenki robotra”, egy kiskatona, reverendáját látva hazaküldte, mondván: „ha pap vagy, menj haza, imádkozni!”

Szerzetes-tanárként csak az 1947/48 tanévet tölthette a Budai Szent Imre gimnáziumban. 1948 tavaszán a cserkészlet betiltása után a Szent Róbert rajból átalakult Mohikán nemzet Teknősbéka törzsének a törzsfőnöke lett s mint ilyen vett részt júliusban zirci táborunkban. Teljes szívvel és gyermeki lélekkel játszott velünk. Szaltózott a szalmában, kézen járva kerülgette körül a tábortüzet, nyilazott, lasszózott, lovagolt, mi pedig úgy fogadtuk el mint a közülünk való legkiválóbbat. Sajnos, az államosítással kapcsolatunk megszakadt. Bajára ment káplánnak, majd Kunszentmártonba internálták. Szabadulása után Baján folyamszabályozó munkásként, Újpesten börgyárban és edénygyárban, Tatabányán és a budapesti Keleti pályaudvaron pedig mint vasúti pályamunkás dolgozott. 1953 őszétől a Szinyei Merse gimnáziumban próbaidős, majd véglegesített tanári álláshoz jutott. 1956-ban tanártársai igazgatónak javasolták, amit azonban csak a régi igazgatóval együtt vállalt, így elkerülhette a kistarcsai internálást. 1962-től sikeres eszperantista, 1966-tól vizsgabizottsági elnök, és mint ilyen beutazta egész Európát, sőt még Pekingbe is eljutott.

1979-ben nyugdíjba vonult, de tagja lett a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének, ahol festése, faragása és sikeres előadásai révén alelnökké választják. „Gesztenyevirágok őszi verőfényben” c. kötetével 70 évesen elsőkötetes ifjú költő lett, s mint helytörténész mindvégig Érd lelkes polgára maradt.

1993-ban elfogadta meghívásunkat a Nádaí Béla Pilisszentiváni telkén tartott Szent Róbertes – alias Teknősbéka – törzsi találkózónkra, ahol elmesélte, hogy vasúti pályamunkás korában megismerkedett egy nagyon kedves fiatal nővel. Mivel akkor semmi esélye nem volt papi tevékenységének folytatására, a Szentatyát kérte, mentse fel papi fogadalma alól, amit meg is kapott és így megnősülhetett. Házasságából gyermekei is születtek. Zircel azonban lelki kapcsolata soha sem szűnt meg. „Zirc 800 éves c. versében írja: ”Csoda történt? Valóság? Varázslat?

„ / Mintha minden újra éledt volna / fehérruhás barátokat látni / tódul a nép újra a templomba // Reménykedve várjuk az órát / mikor a jég már végleg megolvad / s „Nova Clara Vallis” stallumában / Bernát lelke újra felloboghat” még 70 évesen írja: „Úgy érzem / szívemben / nyoma sincs / koromnak / eszmék és / érzelmek / még frissen / lobognak // Amíg toll / ecset és / véső van / kezemben / addig van / ragyogó / tavasz a / szívemben! // Minden nap / nyújt nekem / kedveset / és szépet / így egész / életem: / egyetlen / igézet „

De útja „Emmausz felé...” vezet: „Poros, feltört lábbal / vándorlok, Uram / Esteledik, s tudom, / Végéhez ér utam. //Hanyatlóban a nap, / utam befejezem. / Szegődj mellém, Uram, / s jól fogd a kezem!”... Hiszem, Uram, hogy megfogtad.”

Dr.Lengyel Zoltán (1953)

DR. MILTÉNYI KÁROLY (é. 1948) : L A U D A T I O.

Kovács Berci – mindannyian így hívtuk – jó tanuló volt; a gimnáziumi évkönyvekben neve többnyire vastag betűkkel (kitűnő rendű), vagy legalábbis dőlt betűkkel (jeles rendű) szerepelt. Jó tanuló volt, de sohasem volt stréber. Mindenkiel szemben közvetlen, barátságos modorán és sajátos, egyéni humorán kívül valószínűleg ezzel magyarázható általános népszerűsége az osztályban. Kedvelték őt a jótanulók és a rossz tanulók, a sportolók és az önképzőkörösök, a cserkészek és a Mária kongreganisták. Nem emlékszem, hogy 8 év alatt valaha is részese vagy érintettje lett volna az osztályon belüli, egyébként nem ritka veszekedéseknek. Az érettségi után a Szegedi Orvostudományi Egyetemen folytatta tanulmányait. Szeged egyébként szülővárosa, sőt kisgyermekkorának színhelye is volt; ez még gimnazista korában is érződött beszédén. Miután egyetemi tanulmányait summa cum laude végezte az egyetem ott marasztalta a Sebészeti Klinikán. Ezért kapcsolata osztálytársaival értelemszerűen meglazult. Én például az 1958 évi 10 éves érettségi találkozónk után először furcsa módon 1964-ben Londonban találkoztam vele Gorka Pál osztálytársunknál, aki 1956-ban börtönéből szabadulva a forradalom leverése után Angliába menekült. Berci akkor egyéves tanulmányúton volt Leedsben, én pedig egy nemzetközi demográfiai konferencián vettem részt.

Berci szegedi pályafutása gyakorlati és tudományos vonatkozásban egyaránt töretlen volt, 1967-ben kandidátusi fokozatot is szerzett és számos jelentős publikációja volt. 1970-ben azonban családi okok miatt – házassága (három gyermek után) felbomlott – elhagyta Szegedet és a Váci Városi Kórházban lett az akkor alakult sebészeti osztály vezetője. Ez volt az az időszak, amikor osztálytársaival való kapcsolata ismét szorosabbá vált. Ekkor alakult ki az a kisebb csoport is (Buday, Erőssy, Kovács, Miltényi) amelyik közel 40 éven keresztül rendszeresen összjárt. Ennek első éveiben gyakran csúfoltuk Bercit aranyifjúnak, partiképes fiatalembernek.

1978-ban azonban feleségül vette Marikát, aki élete végéig hű társa és segítője volt és aki számára, aki akkor már az 50. évében járt, visszavarázsolta a friss apaság és a kisgyermekes család nem mindig gondtalan, de sajátosan szép, idillikus légkörét.

Még közvetlenebbé vált kapcsolatunk az 1986-1991 években, amikor az Országos Hematologiai Intézet sebészeti osztályának vezetője volt. Itt többen is voltunk páciensei, közöttük én is, akinek 1988-ban a combjából vágott ki egy daganatot.

Ennek szövettani vizsgálatát az Onkológiai Intézetben végezték; a kimetszett szövet rákosnak bizonyult. Amikor ezt az Intézet főigazgatója, Eckhardt Sándor diáktársunk, nekem gyermekkortól kedves jóbarátom megtudta, felajánlotta, hogy megvizsgál. A vizsgálat után a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az operációról és egyúttal elmagyarázta, hogy a legkisebb pontatlanság milyen súlyos következményekkel járt volna számomra. Ezt Bercitől személyével és teljesítményével kapcsolatos szerénysége és szemérmessége miatt sohasem tudtam volna meg .

Kivételes sebészi képességein kívül – Magyarországon bizonyos típusú műtéteket először ő végzett – orvosi működését a hivatásával kapcsolatos nagyon erős elkötelezettség jellemezte. Ez megmutatkozott abban is, hogy 1991 után, amikor a Hematologiai Intézet átszervezésével osztálya megszűnt, élete végéig tovább dolgozott és gyógyított a legkülönbözőbb intézményekben és településeken (Budapest, Vác, Márianosztra, Verőce). Folyamatosan és fáradhatatlanul gyógyította a betegeket a különféle kórházakban, egészen addig a napig, amikor már őt kellett kórházba vinni súlyos, később halálosnak bizonyult betegségével.

Osztályunk kihalási rendjében elfoglalt – már említett – középső helyzetére tekintettel akár azt is feltételezhetnénk, hogy halála miatt osztálytársai szomorúsága átlagos volt. Biztosan tudom azonban, hogy nem én voltam az egyetlen, akit nagyon megdöbbentett és elkeserített halálhíre.

Valamennyien tudjuk és érezzük, hogy halálával eltűnt életünkben egy pótolhatatlanul kedves, barátságos és vidám színfolt; további életünk szürkébbé és szomorúbbá vált. Ezért nagyon hiányozni fogsz Berci, hiányozni egészen addig, amíg a még élő osztálytársaid egyre csökkenő száma el nem éri a nullát.

* * *

SZENTPÉTERI IMRÉRE, ZSIGÁRA EMLÉKEZÜNK

Ez úton is búcsúzunk Zsigától, egykori osztálytársunktól. Váratlanul hunyt el, nagyon váratlanul, hisz a nemrégiben volt 60 éves érettségi találkozónkon még nagyon felszabadult élénkséggel, derűs kedvvel, korát meghazudtoló megjelenéssel vett részt. Hála Istennek, hogy az ott készült videó is így őrizte meg számunkra. Nem csak mi, egykori osztálytársai, de szinte mindenki, aki ismerte Őt, „Zsiga”-ként szólította családban, egyetemen, munkahelyen. Ez az elnevezés egyik tanárunktól ragadt rajta.

1931. szeptember 8-án született Budapesten. Ő is, mint korosztálya tagjai, korán megismerte a háború borzalmait, de igen hamar a családján belüli gondok miatt szinte a családfenntartó felelősségét, gondjait is: édesapja elhunytával az iskolai feladatok mellett részt kellett vállalnia az anyagi gondok enyhítésében is. Példásan helyt állt gimnáziumi, majd egyetemi éve alatt. 1949-ben érettségizett a ciszterci budai Szent Imre gimnáziumban, majd 1954-ben szerezte meg az ELTÉ-n fizikus diplomáját.

Már egyetemi éve alatt is dolgozott a KFKI-ban 2005. januárjában történt nyugdíjba vonulásáig. Megbecsült, tisztelt kísérleti fizikus volt, aki részt vett sok egyéb mellett a magyar CERN-nel összefüggő kutatásokban is, még nyugdíjas korában is. Hatalmas tudásával, példás lelkiismeretességével a maga által magas emberi és erkölcsi mérce volt mindig a vezetője. Sokoldalúan művelt, szerény, minden iránt érdeklődő, tudós ember volt. Feleségével még nagyon ifjú korukban ismerkedtek össze s 55 évet éltek boldog házasságban s nevelték két gyermeküket.

Váratlanul, hirtelen halt meg 2010. október 9-én. Családja, barátai neve napján búcsúztak Tőle a Szent István Bazilika Szent Jobb kápolnájában.

Ágostházi László DLA

ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓK

Az évenként kétszeri

találkozónkon most októberben

már csak tízen voltunk. Annak idején ötvenen vizsgáztunk; igaz hogy két osztály volt összevonva és 1945-öt írtunk.

Tíznel most is többen vagyunk, de van aki már nem tud mozogni, nem jól lát, nem jól hall. Mi, a jelenlévők igen jóízűen elbeszélgettünk a régiokról, ám volt egy téma, egy aktuális, amelyen hosszan lehet gondolkozni. Ez az eljövendő halál volt.

- Még kimondani se illendő, vidám társaságban meg különösképpen!– mondja a közfelfogás. Nem napi beszédtema. „Szomorú szívvel jelentjük...” – hiszen a legtöbb gyászjelentés is így kezdődik...(mégis, akik kísérik a koporsót, legtöbbször élénk beszélgetés közben teszik ezt... nem ők vannak ott....)
- Az öntelt világ minden percben mondja a mást, illetve egyet, hogy a boldogság forrása: a pénz. Legyen egészség és pénz, bizony hogy jó ez a világ!

De mi már tudjuk, hogy ez nem így van.

Mert ha élő hitünk van, hisszük az öröklétet, Mesterünk megmondta, hogy ő az út, s ha őt követjük, boldogság vár reánk. És örökké. Jobb odaát!

Most tehát már úgy kezdődjön a gyászjelentés, hogy

„Örvendő szívvel jelentjük...?”

Találkozónkon ilyen és hasonló gondolatokat szült ez a szó, még olyan vélemény is kerülgette a témát, hogy Egyházunk idáig inkább a gyász mellett volt, illetve van.

Mielőtt még valamelyik kedves apologétánk tollat ragadna, ismerjük meg Kádár Aba gondolatait, amellyel a találkozónkon elhangzottakra reagál.

(őf)

Kádár Aba:
Célegyenesben

„Az utat megfutottam, a harcot megharcoltam...” Bizony hosszú és kacskaringós volt ez az út, nagyon sok szépséggel, de teli nehézséggel, akadályokkal és buktatókkal is. Most azonban már itt vagyok a célegyenesben, lá-

tom a végét is. Sok minden jelzöt lehetne erre az útra akasztani, de egyet biztosan nem: unalmas sose volt!

A harcot megharcoltam, a világgal is, de magammal is. Mert sokszor kellett a környezetemmel küzdeni, de talán még ezeknél a küzdelmeknél is nehezebb volt néha a saját magam legyőzése.

„...Vár engem az Úr, az igaz bíró!”

Persze, hogy tartok a haláltól, az ismeretlentől; ilyen még sose történt velem. Szorongok az igazságtételtől is. Aki életében már sokszor vizsgázott, az tudja, hogy a vizsgára való felkészülés soha nem lehet teljesen tökéletes. Igen, a hosszú úton én is többször bukdácsoltam, félre léptem. Csak az nyugtatgat kissé, hogy igen sok szentje van Egyházunknak, de egy sincs köztük olyan, aki sose követett volna el bűnt. A kereszténységben éppen az a megnyugtató, hogy tudjuk, az „igaz bíró” nem kegyetlen, hidegszívű, farizeus (paragrafus-rágó) valaki, hanem jóságos Atya, aki még a tékozló fiúnak is megbocsát. S én ekkorát talán sosem vétkeztem. A kereszténység alapvető különbsége az Ószövetségtől, hogy itt nem a szabályok betű-szerinti megtartása, a szigorúság, a megtorlás a fő szempont, hanem a szeretet. „Ha szeretetem nincsen, semmim sincsen”. Az átok nem keresztényi gondolat, az áldás igen.

Lehet, hogy nekem, aki sok időt megértem, akinek már nincsenek nagy tervei, kielégítetlen vágyai, könnyebb elfogadnom a befejezést, mint egy fiatalnak, akiben még égnek a vágyak, hatalmas terveket kovácsol; de ő is elfogadhatja a költő szentenciáját: „Minden, mi él, egyenlő soká él, a százados fa, s egy napos rovar: él, szeret, szenved és elbukik.”

Igen, a halállal én is célba érek; a célba érés nem szomorú, ezért nem kell engem sajnálni. Ha valaki igazán szeret, az ne sirasson, hanem időnként idézze fel magában vagy társaságban egy-két gondolatomat (biztosan van köztük emlékezetre méltó is). Ezzel hosszabbítja meg életemet, ha nem is testben, de lélekben biztosan.

(Kádár Ába é. 1945)

Levelt kaptunk egy 1952-ben érett osztály találkozájáról:

Kedves Csaba! Ha gondolod, meg lehet említeni a lapunkban, hogy az 1952-ben érettségizett A osztály most szombaton, 6-án tartotta az 58. érettségi találkozóját a Fa-

vorit-étteremben. Húszan voltunk, jókedvvel, megállapítva, hogy meglehetősen öregsünk. Jelen volt a még egyetlen élő tanárunk, Benczédi József, magyart tanított. Időnként a rádióban nyelvészeti előadást tartott. A 674-es képen az asztal végén ül szemben Az osztályfőnökein még a boldog ciszterci időben: Schweighoffer Gottfried, Szodényi Demjén és Szomolnoki Gedeon voltak. Aztán pont „félidőtől”: Szabó Dezső, majd Janson Vilmos. Sajnos van egy eltávozott társunk is, immár a nyolcadik: Fürst István. Köszönöm az áldozatos munkádat és a küldeményeket.

Szeretettel üdvözöllek:

Kotányi Ottó, 1952.

Dr. Seidl Gábor:

ZENEI KISLEXIKON

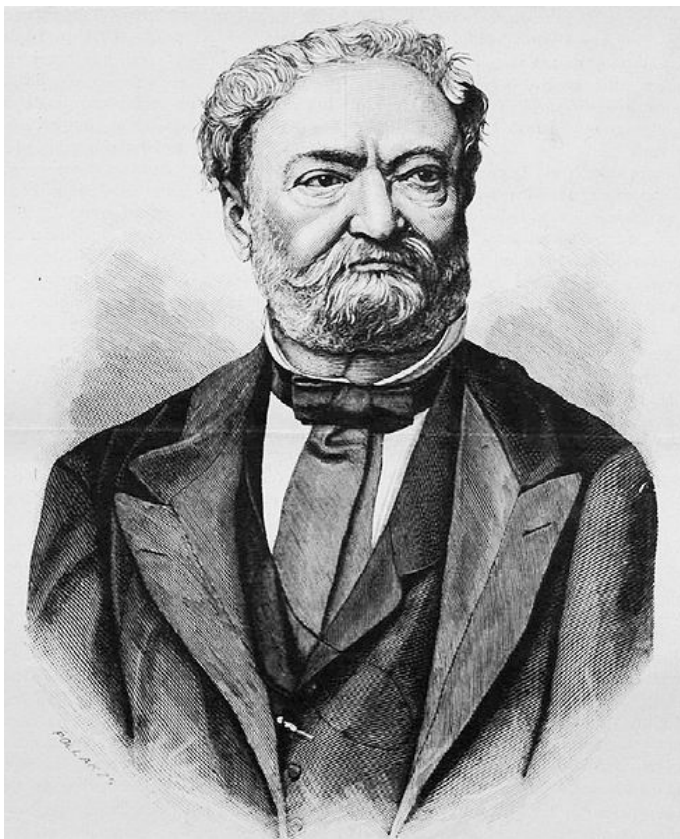
zenei hírnevet szerzett tanárainkról és öregdiákjainkról
(a teljesség igénye nélkül)

Dr. Rajeczky Bejamin O.Cist zenetanár, zenetudós,
Dr. Ferenczy Csaba O.Cist zenetanár,
Horányi Lukács O. Cist. csellista, az iskolai zenekar tagja,
Nádasdy (Graff) Kálmán (é. 1922) az Operaház főigazgatója és főrendezője,
dr. Rösler Endre (é. 1922) operaénekes,
Berkes Kálmán (é. 1927) klarinétművész, a Zeneakadémia tanára,
dr. Schön (Szomolányi) József (é.1929) a Filharmóniai Zenekar hangversenymestere,
Dávid Gyula (é. 1931) Erkel- és Kossuth-díjas zeneszerző, zeneakadémiai tanár,
Geszler György (é. 1931) Liszt Ferenc- és Kossuth-díjas zeneszerző,
Wehner Tibor (é. 1936) zongoraművész, Zeneakadémiai tanár,
Járdányi (Paulovits) Pál (é. 1938) Kossuth-díjas zeneszerző, zeneakadémiai tanár,
Dr. Bárdos Kornél O.Cist (é. 1940) az MTA Zenetudományi Intézet vezetője, zenetanár, Rajeczky közvetlen munkatársa, gregorián kutató,
Marosszéki Rudolf Zsolt O.Cist (é. 1940) a Sorbonne és az Inst. Catholique hallgatója. 1952-ben USA (Millwaukee, Dallas); a kölni dóm karnagya; a düs-seldorfi főiskola zenetanára; az innsbrucki egyetem magántanára,
Pallagi János (é.1940) hegedűművész; a Zeneakadémia tanára; az AHZ hangversenymestere,
Novotny Gergely (é. 1943) klarinétművész; az AHZ tagja,
Rozsnyai Zoltán (é.1944) karmester; megalakította a Philharmonica Hungarica zenekart,
Grabócz Miklós (é. 1945) zeneszerző,
Bige József (é. 1945) tárogatóművész és –szakértő,
Meixner Mihály (é. 1947) zenetörténész; a Magyar Rádió fősztályvezetője,
Cselkó György (é. 1948) Bradányi Iván néven ismert táncdal szövegíró,
Klinda István (é. 1949) orgonaművész, a salzburgi Zeneakadémia tanára.
Rupp Richard (é. 1951), hegedűművész Hollandiában,
Noseda Tibor zenetanár,

Kertész Tamás operaénekes.
Eckhardt József (é. 1950) csellóművész NSZK-ban,
Rupp Richard (é. 1951), hegedűművész Hollandiában,
Nosedá Tibor zenetanár,
Kertész Tamás operaénekes.

Összeállította dr. Seidl Gábor

ERKEL FERENC EMLÉKEZETE

Gyula 1810. nov. 7. – Budapest 1893. jún. 15.

HÍREK TUDÓSÍTÁSOK

EMLÉKMŰ

Hortobágyi Kényszer munkatáborokba Elhurcoltak Egyesülete az áldozatok tiszteletére emlékművet avatott október 24-én a Tabánban. A kezd egyesület elnöke Eötvös Péter, aki diákszövetségünk tagja. A méltó avató beszédet Rétvári Bence dr. államtitkár mondta. Honvéd zenekar díszítette az emlékünnepet, rendőri biztosítás óvta az emlékezők sokaságát.

(d.cs.)

FARKASFALVY DÉNES ciszterci apátúr kapta teológiai kategóriában a Stephanus díjat, a Szent István Társulat és a Stephanus alapítvány kulturális elismerését ez év májusában. Nevében képviselője vette át az elismerést a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.

Farkasfalvy Dénes professzorról *Zakar Polikárp* ciszterci főapát méltatásában elmondta: Pannonhalmán érettségizett a bencéseknél, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) joghallgatója lett és belépett a ciszterci rendbe. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után Rómában végezte el a teológiát a Szent Anzelm Egyetemen, 1961-ben Ausztriában pappá szentelték; 1962-ben teológiai doktor lett. Szólt arról, hogy Farkasfalvy Dénes Rómában sokat foglalkozott Szent Bernát műveinek elemzésével. Ezután a texasi Dallasban alapított ciszterci gimnáziumban matematikát is tanított a hittan mellett, miközben az University of Dallas teológiai tanszékén ugyancsak oktatott. Összesen 115 művet írt, ezek közül 43 munka angol, 72 magyar nyelvű. Első biblikus kommentárját 1983-ban adták ki, ebben Szent Pál apostol római levelét elemezte, János evangéliumának kommentárját pedig 1986 és 1989 között írta. 1988-ban a dallasi ciszterci közösség apátja lett. II. János Pál pápa 2002-ben a Vatikán szentírás-tudományi bizottságának tagjává nevezte ki, elsőként a magyarok közül.

A Stephanus-díjat 1993-ban alapították, a díjazottak minden évben – az alapító okirat szerint – olyan szerzők, akik magyar nyelven megjelent műveikben, publikációikban az egyetemes keresztény-európai kultúra értékrendjét közvetítik, mind a teológiai tudományok, mind pedig az irodalmi műfajok területén.

(O.Gy.)

SZENT BERNÁT APÁT ÜNNEPÉN, augusztus 19-én a Zirci Apátságai Bazilikában *Rábaközy Bálint* jelölt-testvér magára öltötte a novíciusok fehér ruháját és a Benedek szerzetesi nevet kapta. Megújította ideiglenes fogadalmát *Nagy Lénárd* testvér és *Fülöp Gergely* testvér. *Grónai Damján* testvér ünnepélyes örökfogadalmát tette le Polikárp főapát úr kezébe. Ugyanott *Égi Konrád* atya és *Bán Elizeus* atya 50 éves pappá szentelési jubileumukat ünnepelték. (O.Gy.)

BRÜCKNER ÁKOS ELŐD O.Cist. atyát – Budai Osztályunk elnökét, a Szent Imre város plébánosát – 2010 október 23-án a Köztársaság elnöke a *Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével* tüntette ki. **Dr. O l o f s o n Placid O.S.B.** atya a *Köztársasági Érdemrend középkeresztjét* vette át. **Mindkettőjüknek szívből gratulálunk!**

K Ö Z L E M É N Y Értesítem Tisztelt Támogatóinkat, hogy személyi jövedelem-adójuk 1 százalékaként 2009-ben felajánlott összeg: **432.248** forint 2010.07.27-én – miután az APEH méltányolta kérvényünket – **megérkezett számlánkra**. Ez egyben azt is jelenti, hogy a Ciszterci Diák és Cserkész Alapítvány (adószáma : 1800 7648143) kedvezményezettként fogadhatja az 1%-os felajánlásokat, és adókedvezményre jogosító igazolást állíthat ki az egyéni támogatások összegéről. Elnézést kérve az okozott kellemetlenségért és várva további támogatásukat

üdvözli Önöket

Süveges Antal
a Kuratórium elnöke

Újabb örömhír ezt is megéltük: visszatér a rend, a becsület; ifjúkorunk világából az örök eszmények, nyilvánosságra hozták az alkotmány tervezetét. A jelenlegi még szovjet cikkelyek kimaradnak, visszatér a magyarság akarata. Hogy hogyan éljen, mit kell becsülnie ezután. Az országgyűlés előtt a tervezet, néhány gondolat ezekből:

A bevezető utal a kereszténység Európa-kialakító szerepére* A Szent Korona visszatér az állam-fogalomba* Vitatható lesz a felsőház újbóli bevezetése* Az államfő nagyobb hatalommal rendelkezik: feloszlathatná az országgyűlést.* A határon kívüli magyarok választójoghoz juthatnának.*Az emberi élet védendő lenne a fogamzástól a halálig.* „A férfi és nő legalapvetőbb és legtermészetesebb közössége” a házasság, kiemelt alkotmányos védelmet kaphat és az ezen alapuló család*Az új alkotmányt két országgyűlési választás után lehet változtatni.

Évforduló: 1860 gróf Széchenyi István halála

Az utóbbi időkben össznemzeti tulajdonsággá vált nálunk az elégedetlenség: semmi se jó, mindenki panaszkodik.

Így szól a nagy gróf:

„Hogy minden időben volt, van s lesz is *panasz*, természetes; de igen különbözik a *javítani kívánástul*. Amaz magával, embertársival, kormánnyal, egyszóval mindennel való elégedetlenségből foly, s többnyire alacsony haszonkeresés, vagy romlott sárepe nyavajája. Emez pedig embertársaihoz, hazájához s a tökéleteshez vonzó szeretetéből ered és szebb lelkek sajátja.” (Hitel)

LEVELET KAPTUNK AZ ÉRDI MONOSTORBÓL:

„Budai Fehér Fekete Ciszterci Diákszövetség

Mindenegyed Tagjának

szeretnék az egész közösségem nevében is hálás köszönetet mondani a kis füzet minden soráért és a belőle áradó szeretetért, a Rendhez való hűségért, de talán leginkább azért a szellemért, ami belőle árad és óhatatlanul átjárja az ember szívét és lelkét. Felébrészt és új erőre sarkall, egy magatartásra, amit nem szabad elhagynunk és feladnunk.

Isten áldja meg fáradhatatlan munkájukat, adjon hozzá erőt és jutalmazza eredménnyel ébredő országunkban.

Imádságos szeretettel
Regina Mundi, 2010. 10. 26.

Punk M. Gemma O Cist.
apátnő és közössége

Száz éve született Naszály Emil O.Cist. atya

A Ciszterci Nővérek Regina Mundi Apátsága december 15-én alapító atyjának, dr.Naszály Emil OCist. 100. születésnapját ünnepelte.

„Szívem ünnepi szózatból árad, zengem dalomat a Királynak, a 44.zsoltárral énekeljük a hála és a köszönet szavát Emil atyánkért. Hisszük, hogy velünk ünnepli születésnapját, mi még itt a földön, ő az örök hazában a ciszterci szentek társaságában.”

Plébánia- templomunkban

a zeneirodalom klaszszikusainak számos darabjában gyönyörködhattünk az elmúlt időkben, áhítatunk és Isten iránti tiszteletünk megnyilvánulásaként. A Biblia az istencsércet méltó eszközeként említi a zeneszerszámok használatát, a mi orgonánk a II. világháború óta teljes megújulásra vár. Ennek ideje most jött el, a hatalmas költség adományokból jön össze.

Diákszövetségünk Budai Osztálya 200 000 forintot adott e célra.

* * *

A Ciszterci Diákszövetség Budai Osztályának híradója –rendeltetéséhez hűen– örömmel várja olvasóinak írásait., jóllehet néhány értékes írásmű megjelenése a vártnál későbbre toródik; legtöbbször helyszűke miatt. Néha megidőszzerűen fontos többször ígért hírt, –hiába várunk. Nagy a múltó idő hatalma.

A SZENTIMREVÁROSI ZENEI ALAPÍTVÁNY

örömmel fogadta a

Ciszterci Diákszövetség

nagylelkű adományát, mellyel a Szent Imre Templom orgonájának megújítását támogatják.

Adományukkal jogot nyertek arra, hogy nevüket feltüntessék az új orgona egy sípján.

Az Alapítvány Kuratóriuma biztosítja Önöknek, hogy díszvendégei lehessenek az új orgona felszentelésének ünnepi hangversenyén.

Támogatásukat köszönjük!

Az Alapítvány Kuratóriuma nevében

E L E G Y E S

(ŐSZI FERENC ROVATA)

– **Gyakran mondott** korosztályos kezdő-szavak: „**Mindent elfelejtek...!**”

(Ha valaki elfelejtené, hogy *ez az amit...*)

– **Ha már**

korosztályos a kedves olvasó, eszembe jutott egy dalocska, talán még az óvodából maradt itt, de úgy hiszem, legalább a harmincas évekből. Vers, pár perc az egész:

„Mesebeli kiskirályhoz betévedt egy kisleány,
mikor éppen uzsonnázott tulipános udvarán.
-Ugye szép, itt? Ugye jó itt? Nézz csak ide meg oda,
bársony itt a gyepes udvar, drágakő a palota.
Nézd a libám ezüst tollú, aranyzórű a cicánk.
Ugye itt maradsz minálunk, örökre te kisleány.”

„Köszönöm a meghívását, de el nem fogadhatom
Szalma tetős kicsi kunyhó az a ház ahol én lakom.
A mi libánk közönséges, nem aranyos a cicánk,
de ott lakik két testvérem, édesapám meg anyám.
Ha ölelnek, ha csókolnak, s fejem rájuk hajthatom,
szalma tetős kicsi kunyhóm a viláért nem adom!”
(*Naív kis történet, hány későbbi nagy lélek hallhatta?...*)

–**Jó hír a rosszul alvóknak:**

(*Két idősebb úr beszélget*)

- Nehezen tudok elaludni.
- Én is, de ha elkezdek számolni, sokszor már háromra elalszom.
- Hihetetlen...
- Na jó, van úgy hogy fél négyre.

– **Nem hírként** csak tudomásul: a ciszterciek szt. Imre gimnáziumában réztáblát avattak Palotás igazgató úr emlékére, aki a kommunizmus alatt vezette az iskolát. Így most már két tábla hirdeti a kiváló igazgatók emlékét. Elsőt, a márványtáblát Endrédi Vendel mártír-apát emlékére a Ciszterci Diákszövetség Budai Osztálya emeltette, miután visszakerült az épület a Rend tulajdonába.

(*Az ifjak elé példaképet állítani dícsérendő cselekedet*)

„...nem publikus...” az író nagyságok életrajzaiban arról tájékoztatni, ha utolsó óráikban kibékülnek Istennel. A *Vigilia* 1979. augusztusi száma közli *Mécs László* egykor volt beszélgetését *Móricz Zsigmonddal*, s ennek kapcsán meglepő ismereteket közöl. A beszélgetés során szóba kerülnek ateisták meg kortárs nagy magyar írók is, érthető, hogy a premontrei szerzetes *Mécs László* csak úgy ontja magából a különös eseteket:

„... Mikor *Voltaire* haldoklott, papot kért, de ateista barátai nem engedték be hozzá. A csukott ajtók mögött valósággal üvöltve halt meg.

A legeslegborzasztóbb pillanatokban nem lehet hazudni, se magunknak, se másnak. *Kosztolányi Dezső*, aki nekem avval „dicsekedett”, hogy nem hisz Istenben, halála előtt meggyónt és megáldozott. *Sík Sándor* mondta.

Ugyanő mondta, hogy a szabadkőműves *Móra Ferenc* haldoklása idején, ő, *Sík Sándor* elment meglátogatni; ott találta *Gulácsy Irént*. „Mit csinál itt Irén?” - kérdezte. „Vigyázok, hogy Feri ne halljon meg a szentségek nélkül.” Nem is halt meg nélkülük. *Babits Mihály* is meggyónt a végén. *Városi István* esztergomi költőtől tudom, mert ő szólított fel, hogy írjak az utolsó napjait élő *Babitsnak*. *Városi Istvánnál* megvan a levelem. Lehet, hogy e levél is hatott a *Dante* és a *Középkori Himnuszok fordítójára*.

Szabó Dezső, a kocsis-nélküli vad lángész, élete utolsó heteiben *Budára* járt át valami katolikus káplánhoz, hittanulásra.

És gondoljunk *Viktor Hugóra!* Ez a nagy lángész, aki oly sokszor rugdalta meg az egyházat, élete vége felé elment gyónni az *Ars-beli plébánoshoz*, *Viennai Szent Jánoshoz*

* * *

Évforduló : 1800. Megszületett *Vörösmarty Mihály*

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar;
Bölcsöd az s majdan sírod is,
Mely ápol és eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

K Ö N Y V E K

„Arma virumque cano...”

Most csak egy könyvről lesz szó, rendhagyó és rendkívüli kiadványról:

IMA- ÉS OLVASÓKÖNYV A MAGYAR HONVÉDSÉG SZÁMÁRA

Kiadta a Honvédelmi Minisztérium

Tábori Lelkészi Szolgálat

Katolikus Tábori Püspökség,

Budapest, 2009.

Rendhagyó, mert férfiaknak szól; többnyire ők a katonák. Egy imakönyv képzete: „gyöngye asszonyi kézbe való írásmű, sokszor elefántcsont imitáció a fedőlapja, rajta az égiek közül egy szép színes kép.”

De itt minden máshogyan van. A külső erős kartonált vászon, khakizöld színben, semmi dísz. A/5-nél kisebb, nem szabványos méret, de azért egy nagyobb zubbonyzsebe befér, vastagsága olyan, hogy az 1448 oldalnyi szöveg éppen elfér benne. A belső oldalon ott a Nihil obstat és az Imprimatur ordináriusi aláírással. És még egy sor különlegesség kurzív betűkkel:

„*Kereskedelmi forgalomba nem hozható.*”

Pedig éppen hogy odavaló. Mindenki kezébe, azokéba, akik nem lesznek durva életveszélyben, akik nem fegyverekkel, csak az étellel néznek szembe és mégis hiányzik nekik az „Ima- és olvasókönyv az egyszerű magyarok számára.”

Mert olyan ez a könyv, hogy minden benne van, amit az Isten, Haza, Család

fogalma takar. E három szó ennél a foglalkozásnál vagy élethelyzetben magától értetődő, meghatározza a cselekvés irányát és célját. Nem úgy, ahogy ez a civil életben található, ott lassan már felirattá merevül e három szó.

Az imakönyv legnagyobb értéke éppen az, hogy kibontja e fogalmakat, mintha hittanórát tartana, sorra veszi a legfontosabb tételeket (pl. a Tízparancsolatot) és mindjárt bemutatja, hogy ezekre hogyan reagálnak az emberiség nagy gondolkodói, művészei. Amit létrehozott a magyar vagy az európai kultúra mint értékes gondolat, művészi alkotás, azt egy biztos kezű szerkesztő válogatásában mintegy 160 szerző tárja az olvasó elé. És mindezt ezernyegyszáz oldalon keresztül. Nem kis munka!

Így elmondva, de nem látva a könyvet joggal kételkedhet ezen az értékelésen az olvasó, és teheti föl a kérdést, hogy egy imakönyvbe, katonáknak, Spinoza, Goethe, Balassi, Ady, mindez beleférhet? Belfér. Mert ez olvasókönyv is, ahol a szépirodalomnak dominálnia kell ugyan, de itt csak kiegészíti a katolikus vallás sokszor kátéi tömörséggel felsorolt hittételeit. És ismerteti a hittételek megvalósulásának formáit is: az Egyház magyarázatait, előírásait vagy úgy is mondhatjuk, parancsait.

De mindenhol ott van – ha legtöbbször háttérben is– az Isten és az ember szoros és megbonthatatlan kapcsolata.

E nagyszerű mű szerzője dr. *Hankovszky Béla őrnagy*, kiemelt tábori lelkész.

És hogy mi is részesüljünk a könyv szépségei közül legalább egyben, olvassuk el Sík Sándor versét, amely a kötetben búcsúzóinak szánt vers. Vallo-mása a mi vallomásunk is

(öf)

S í k S á n d o r: Hiszek

Hallják meg hívők és hitetlenek
Élet-halálra szóló eskümet!
A szív bősége zúg fel ajkamon,
Az kényszerít a Krisztus vallanom.
Hallják meg rokkant, vén aposztaták
S a vétekekben vajúdó új-világ,
A forradalom, a vak Leviáthán,
És hallja meg a settenkedő Sátán:
Isten nevében vallomást teszek:
Hiszek.

Hiszek, és hitem súlyos és kemény.
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne így-úgy, bárcsak és talán:
Igen és nem, kereken, magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Ínyeskedés és köntörfalazás:
Hiszem és vallom, szeretem és élem,
Amit az egyház hinni ad elébem.
Ebben a hitben élek és halok
Katolikus vagyok.

Hiszek egy Istent, ki három személy
Az élő Istent, aki bennem él,
S akiben élek, mozgok és vagyok,
Kinek tenyerén megsimulhatok.
Akinek rám is éber gondja van,
És cselekszik bennem és általam.
Aki mozdítja minden mozdulásom,
S én jóban-rosszban boldogan imádom
Intéző édes mély akaratát.
Hiszek Istenben, hiszem az Atyát.

Égnek és földnek testté vált frigyét:
Hiszem a Krisztust, hiszem az Igét.
Akit az Atya örök óta szül,
És akiben szépséggé lesz a zúr
Kinek emberré tetszett válnia,
Hogy Isten legyen az ember fia.
Ki hogy minden nap eljöhessen hozzánk,
Ízlelni adta a rejtelmes Ostyát.
Benne az élet és benne az út.
Hiszek Istenben, hiszem a Fiút.

Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És hét csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiben fölébe nőhetsz tenmagadnak
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhatsz.
Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket.

Hiszek, és tudom, honnan a hitem.
Házamat én kőszirtre építem.
Négy élőlény az erős alapok:
ember, oroszlán, sas, tulok.
Hallottam a piacon szólni Pált,
Hallottam Ágostont és Ottokárt,

Látom a szirten Péter kulcsait,
S bennem a mélyben, hallom döbbenettel:
Kimondhatatlan gerjedeésekkel
A Szentlélek sóhajtozik.
Ó tudom kinek, ó tudom kinek:
Én az eleven Istennek hiszek.

Élő hitemmel vagyok én szabad.
Mankó helyett kötöttem szárnyakat.
Ami akad a földön emberi,
Gazdag szívem testvérnek ismeri.
És ami túl az emberkörökön,
A végtelenség: ígért örököm.
És amikor üt a boldogságos óra,
Hogy befogadjon koporsóm gubója:
Hítem gyertyája utolsó remeg,
És Istennek ajánlom lelkemet.

Budai osztályunk programja 2011 első negyedére

Klubdélutánjaink előadásaira szeretettel várjuk tagjainkat és minden érdeklődőt. Helyszín a Szt. Imre gimnázium. Időpontok: minden hó második hétfőjén.

- Január 10-én: *Helyzetkép a vörösiszap áradat után, avagy nem magyar Csernobil.* Előadó: dr. Dudich Endre professzor
- Február 14-én: Vendégünk dr. Réthelyi Miklós miniszter
- Március 7-én lesz a klubnap!!!!:
- Április 11-én: Klubdélután

A klubdélutánok 17 órakor kezdődnek, előtte 16,30-kor elimádkozzuk a Completoriumot az első emeleti kápolnában. Mindenkit várunk.

* * *

Szomorú szívvel adunk tájékoztatást arról, hogy legutóbbi számunk óta a következő diáktársunkról kaptunk gyász hírt:

Ákos Géza é.1949	Keszthelyi Ferenc Jeromos O.Cist. é.1946
Bártai Ottó é.1941	Klemm Nándor é.1937
Deák Iván é.1939	Dr. Kovács Bertalan é.1948
Dunay András é.1955	Dr. Stefkó Béla é.1946
Gáldi Zoltán é.1952	Szentpéteri Imre é.1948
Dr. Glósz Ervin O.Cist. é.1948	Szepesy Kálmán é. 1944
Hoffmann Dénes é.1944	

REQUIESCANT IN PACE !

Budai FehérFekete időszakos, ingyenes tájékoztató egyesületi tagjaink részére. Megjelenik húsvétkor, Veni Sancte idején és karácsonykor. Címünk: H-1519 Bp., Pf. 401; tel.: 7897992, E-mail: dekanycs@mail.com
Felelős kiadó: dr. Seidl Gábor

BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK!